27րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7411 7 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1910 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 20 Sept. 1910 27me année N. 7411

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել 4րդ էջ
ԽՄԲԱԳՐԱ ՊԵՏ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ՍԵԼԻՄ ՄԵԼՀԱՄԷԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՄԸ ԴՐԱՄԱՇՈՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս մեր կիրակի օրուան թիւով ծանուցած էինք, երկրագործական նախարարութեան օգնական անօրէն և Հալգալըյի երկրագործական վարժարանին ուսուցիչ Նշան էֆ. Գալֆաեան այսօրուընէ կը սկսի իր մասնագիտական յօդուածներու շարքը, որոնք անշուշտ մեծ հաճոյքով պիտի կարդացուին Արեւելքի ընթերցողներուն կողմէ։

Երկրագ. նախարարութիւնը եւ Սելիմ Մելհամէի իտէալը.— Մելհամէ եւ Կամպէթթա.— Թուրքիոյ անտառային տնտեսութիւնը նախորդ ռեժիմին տակ.— Մելհամէ ինչպէս կ'օգտուէր վիճակագրութիւններէն.— Անոր օրով նախարարութեան գործունէութիւնը։

Օսմ. սահմանադրութեան հռչակումէն վերջը, կայ նախարարութիւն մը որուն կ'արժէ գործունէութիւնը ի վեր հանել և մաղթել որ յարատեւէ անվհատ իր երկրաշէն շաւղին մէջ։

Երկրագործական Նախարարութիւնն է ատ, որ երկու տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, բաւական արդիւնաւոր գործունէութիւն մը ցուցընելու յաջողեցաւ, մեր ամենուս սիրելի այս հայրենիքին մէջ։

Բռնակալութեան շրջանին մէջ, գահընկէց Սուլթանին ամէնէն անխիղճ, ամէնէն երկրակործան արբանեակներէն՝ Սելիմ Մելհամէի առաջարկութեամբ, հիմնուեցաւ այդ Նախարարութիւնը, որուն կոչումը պիտի ըլլար Եւրոպական մեթոտով զարգացնել երկրագործութիւնը Թուրքիոյ մէջ, բնակչութեան մեծագոյն մասը կազմող հողագործ դասակարգին վիճակը բարուքել, նիւթական գանձին համար նոր և առատ աղբիւրներ ստեղծել, հողագործին շտեմարանները լիուլի լեցնելով պարարտացնել միանգամայն տէրութեան գանձը։

Սելիմ Մելհամէ իբր թէ ուրիշ աւելի մեծ իտէալ մըն ալ ունէր և իր այդ իտէալը նախկին Սուլթանին աչքին շլացնելով է որ՝ կրցաւ համոզել զինքը եւ ստանալ կայսերական հաւանութիւն, երկրագ. ուրոյն նախարարութիւն մը հիմնելու և զինք այդ պաշտօնատան գլուխը կարգել տալու, առատ եւ միանգամայն կանխիկ թոշակով։

Մելհամէ, որ յանդուգն և ձեռներէց ոգի մը ունէր, կրցած էր Սուլթանիյէի վարժարանին երբեմնի անշուք պաշտօնէն (պարզ կառավարիչ) անցնիլ ի գլուխ Հանր. պարտքի վարչութեան և հոն գրեթէ ազատ եւ միահեծան իշխել երկար տարիներ։ Բայց եկաւ ժամանակ մը ուր վարչութեան եւրոպացի պատուիրակները այլեւս չուզեցին հանդուրժել իր քմահաճոյքին և տապալեցին զայն յանկարծակի։

Այդ միջոցին է որ՝ Մելհամէ մըտադրեց հիմնել երկրագ. նախարարութիւնը, կաշառելով Եըլտըզի աւազանին և [illegible] այս նոր Նախարարութիւնը մեծ զարկ մը պիտի կրնար տալ երկրին հողագործութեան, երկիրը պիտի հարստանար հետզհետէ և վերջապէս մօտաւոր ապագայի մը մէջ կարելի պիտի ըլլար Հանր. Պարտքի վարչութիւնը վերցնել մէջտեղէն, տասանորդի յաւելումներով վճարելով այն փոխառութիւնները, որոնց տոկոսը եւ մայր գումարը գանձելու համար հաստատուած էր այդ եւրոպական վարչութիւնը։

Գաղափարը արդարեւ շլացուցիչ էր. Մելհամէի կողմէ կաշառուած Եըլտըզի աւազանին, իր կարգին աւելի ուռեցուց այն պատառը որ կը հրամցուէր գահընկէց Սուլթանին. Նախարարութիւնը կազմուեցաւ, յանձին անոր յանդուգն և ձեռներէց հեղինակին, որ իր բազմակողմանի յատկութիւններովը, պարթեւ հասակովը, խոժոռ դէմքովը, աւելի լեռան աւազակի մը նմանութիւն կը բերէր յանձին, ինչպէս պիտի ըսէր բանջարակերութեան մեծ վարդապետը և հայագիտութեան արդի մեծ վարպետը՝ Մըմրեան։

Կամպէթթա ալ, Ֆրանսայի մէջ այդպիսի Նախարարութեան մը հեղինակը հանդիսացաւ, ֆրանքօ-գերման մեծ պատերազմէն վերջը. երկրագործական ուրոյն նախարարութեան մը շնորհիւ է որ՝ Ֆրանսա այսօր հողագործութեան մէջ յառաջադէմ վիճակ մը ունի, թէ՛ իր հողային և կենդանական բազմատեսակ բերքերովը և թէ հողագործական մեծ ու փոքր համալսարաններով, բազմաթիւ գործնական վարժարաններով և օրինակելի տիպար արտերովը։

Եթէ Մելհամէ ալ, միեւնոյն հայրենասիրական ոգւով, նոյն հայրենաշունչ թափով աշխատէր իր նախարարութեան երկարատեւ ժամանակամիջոցին մէջ (15 տարի), փայլուն և անջնջելի անուն մը պիտի թողուր այսօր Թուրքիոյ հողագործական պատմութեանը մէջ։

Իրաւ է թէ անուն մը թողուց անոր էջերուն մէջ, բայց դա մեծ գողի մը, հռչակաւոր ու ճարպիկ աւազակի մը անունն է։ Երբ օր մը, պատմութիւնը ուզէ դատաւորել բոլոր այն անձերը որոնք բռնապետութեան անմոռանալի շրջանին մէջ, երկրին արիւնը ծծեցին և իրենց քսակը պարարտացուցին, այդ աղտոտ ցանկին մէջ, արիւնարբու Իզզէթներու, ճարպիկ Ֆայիգներու, անխիղճ և մարդամեքենայ Թահսիններու քով սեւ տառերով պիտի արձանագրէ անպատւաւոր և մեծ դրամաշորթ Մելհամէի անունն ալ։

Անոր Նախարարութեան օրով, սանթիմ մը ալ չպակսեցաւ հանրային պարտքի գումարէն. քիչ մնաց որ՝ փորթուգալ Միքայէլ փաշայի անխոնջ աշխատութեան շնորհիւ հիմնուած և Միւլքիէի մեղուաջան երիտասարդաց յարատեւ արթնութեամբը հետզհետէ օրինակելի հաստատութեան մը տիպարը առած Երկրագ. Դպրատունն ալ, Մելհամէի ճանկերուն մէջ անցնելով. ազատ ասպարէզ գտնէր, զայն իր ուզածին պէս գործածելու և վերջապէս ոչնչութեան եզրը հասցնելու։

Փորթուգալ փաշայի արժանաւոր յաջորդ, պատուական և յարգելի Ճէմալ պէյի շնորհիւ է որ՝ եւրոպական սակաւաթիւ երկիրներուն մէջ իր նմանը ունեցող այդ հաստատութիւնը ազատեցաւ մեծ աւազակապետին ճիրաններէն։

Մելհամէ, երեւոյթները խաբելու մասին շատ ճարպիկ էր. տէրութեան անտառները, ինչպէս ամէն ոք գիտէ, ամէն տարի մաս առ մաս կը ծախուին մեր երկրին մէջ. դեռ մինչեւ հիմա անտառային տնտեսութիւնը, անտառները վարձակալներու միջոցաւ կտրել տալու մէջ կը կայանայ. դժբախտաբար որքա՜ն շատ անտառ կտրուի, բնական է որ հասոյթն ալ այնքան շատ կ'ըլլայ. իրաւ է թէ անտառները որ զանազան տեսակէտով մեծ կարեւորութիւն ունին երկրի մը համար, կը փճանան այս կերպով, մանաւանդ երբ կոնաբերներու(*) վրայ է խնդիրը, բայց ո՞ւր հոգ։

Մելհամէի օրով, խիստ հրամաններ տրուեցան անտառային պաշտօնեաններուն, հրաւիրելով զիրենք որ, ըստ կարելւոյն, շատ անտառ ծախեն և այդպէսով մեծաքանակ դրամ հասցնեն Նախարարութեան՝ այդ հրամանը տառապէս գործադրողները գովեստի, պատուոյ և առատ բարձրացման արժանացան։

Հնչուն դրամով կատարուած այդ առուծախերուն մէջէն ուղղակի պատառներ կը կլլէին Մելհամէ և Նախարարութեան մէջ գտնուած իր համեստ և հլու արբանեակները. ամէն ամիս, նախարարութեան պաշտօնաթերթին մէջ վիճակագրութիւն մը կը հրատարակուէր և մինչ իբր բաղդատութեան [illegible] տարիներ առաջ, անտառաց և հանքերու ընդհանուր անօրէն՝ Գալուճեան էֆէնտիի օրով նոյն ամսոյն մէջ տեղի ունեցած անտառային հասոյթը։

Այդ երկրակործան մեթոտին վրայ աւելնալով նաեւ տգէտ ժողովրդեան կողմէ տեղի ունեցած ամենօրեայ անտառային քանդումները, դիտումնաւոր հրդեհները, եկանք հասանք վերջապէս այսօրուան այն վիճակին՝ ուր անտառ գտնելու, ժողովրդեան փայտի և ածուխի պէտքերը գոհացնելու համար, օրերով ճամբայ կտրել հարկ է շատ տեղեր։

Մելհամէ որ արաբական ցեղին ուշիմութիւնը մարմնացուցած էր իր վրայ, հանքաց վարչութիւնն ալ կցել տուած էր իր նորահաստատ նախարարութեան. այդ ճիւղին մէջ իր կատարած շահատակութիւնները անթիւ են և յանդուգն ու ճարպիկ աւազակապետի մը նախանձը գրգռելու աստիճան զարմանալի ու հրաշալի։

Այսօր երեւան ելած վաւերաթղթերէն ակնյայտ կ'երեւայ որ, շատ անգամ առանց օրինական ձեւակերպութիւնները կատարել տալու և Համիտական իրատէ ստանալու, մէկ քանի հանքերու մենաշնորհներ տրըուած են աջ ու ահեակ. ըսել է թէ Համիտն անգամ խաբելու ու շուարեցնելու յաջողած է. գողը գողէն գողացաւ, Աստուած տեսաւ զարմացաւ առածը շատ լաւ կը պատշաճի հոս։

Տասնըհինգ երկար տարիներու այդ ժամանակամիջոցին մէջ, երկր. Նախարարութիւնը զգալի գործունէութիւն մը ցոյց չտուաւ, հակառակ երկրագ. մասնագիտական դիւանը կազմող գիտնական անձանց ջանքերուն և փափաքին։

Նախորդ վարչութեան օրով բացուած գիւղատն. հաստատութիւններ դէշ աղէկ պահպանուեցան, մէկ քանի նահանգաց մէջ մասնագէտ պաշտօնեաներ կարգուեցան, անասնաբուժական վարժարանին համար Պոլսոյ մէջ մասնաւոր շէնք մը շինուեցաւ և նախարարութեան յատուկ՝ հոյակապ շէնք մը բարձրացաւ Ս. Աճմէտի ընդարձակ հրապարակին վրայ. դըրամաշորթութեան համար այս ալ ուրիշ առիթ մըն էր։

Ն. Գ. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ

Յ. Գ. Ըստ առաջնոյն սիրով պիտի պատասխանենք մեզ ուղղուած մասնագիտական հարցումներուն, փոքր թղթակցութիւն վերնագրին տակ և Արեւելքի էջերուն մէջ։

ՆՈՅՆ

(*) Կոնաբերներու (չամ ազգաց) ընտանիքին պատկանող ծառերը, կաղնիի եւ կամ նմանօրինակ ծառերուն չեն նմանիր. անգամ մը որ կտրուելու ըլլան, այլեւս հողէն տակ ճիւղ չեն արձակեր, որով այլեւս կը փճանան։

ՃԱՄԲՈՐԴԻ ՆՕԹԵՐ

Խարբերդ, 26 օգոստոս

Դպրոցներու վերամուտի այս եղանակին մէջ կ'արժէ ակնարկ մը նետել Խարբերդի կրթական անցեալին վրայ։ Ճամբորդի բերումով՝ Խարբերդի մէջ կը յաջողիմ քիչ շատ գաղափար մը կազմել այս մասին։

Խարբերդ՝ կրթական կեդրոն մըն է, ուր քով քովի կը բարձրանան ամերիկեան, ֆրանսական, գերմանական, ազգային և կառավարական դպրոցները։ Նպատակ չունիմ առանձին, առանձին խօսելու իւրաքանչիւր վարժարանի վրայ. իբրեւ հայ՝ ստիպուած եմ հետաքրքրուիլ աւելի Ազգային-Կեդրոնականով։

Սահմանադրութենէ ետք, ինչպէս բոլոր դպրոցներուն մէջ, նոյնպէս հոս Մեզրէի Կեդրոնականին մէջ յաջողեր են մտցնել ուսանողական աւերիչ ու անգիտակից յեղափոխութիւնը։

Չպիտի ուզեմ բացէ ի բաց հերքել ուսանողական միութիւններուն օգտակարութիւնը մեր դպրոցներուն մէջ, սակայն իրաւունք կուտամ ինքզինքիս խայտառակ անուանել բոլոր այն ըմբոստութիւնները որոնք անազնիւ հողի վրայ հիմնուած, անձնական կիրքերը գոհացնելու կը ծառայեն։ Այս ըմբոստութիւններէն մէկը՝ Մեզրէի Կեդրոնականինն է։

Տիգրան Պաղտիկեան ըսուած ուսուցչի մը անունը յիշատակել պէտք պիտի ըլլայ հոս, լաւ գաղափար մը տալու համար այն ուսանողական շարժումին վրայ, որուն շատեր սրբազան, նուիրական, օգտակար շարժում ածականները կը շռայլեն այնքան առատաձեռնօրէն։

Տիգրան Պաղտիկեան 6-7 տարի առաջ, Տիգրանակերտի ազգ. վարժարանին մէջ, Պետրոս էֆ. Սրապեանի տեսչութեան օրով, յաջողեր էր իրեն պաշտօն մը ձեռք ձգել, ես ալ հոն աշակերտ էի, շատ լաւ կը յիշեմ իր բռնած ընթացքը՝ հանդէպ ներքին կանոնագրին, տեսչութեան և հոգաբարձութեան։ Պետրոս Սրապեան որ սխալեր էր զայն պաշտօնի կոչած ըլլալուն համար, վերջապէս գոհացում տուաւ ներքին կանոնագրին գծած տրամադրութիւններուն և քանի մը ամիսէն դուրս վտարեց զինքը, մեր շնորհալի Տիգրան Պաղտիկեանը։

Տիգրան Պաղտիկեան՝ որ իր ուսուցչին՝ Ռ. Զարդարեանի սիրոյն, քիչ շատ յարգանք ու համակրանք կը վայելէր, իր գոյնը ցոյց տուաւ ու այլեւս Տիգրանակերտի մէջ ապրելու անկարելիութիւնը հեռատեսելով, մտքին մէջ հազարումէկ բանադրանքներ ու վրէժխնդիր դարաններ լարած, խոյս տուաւ։

Անցեալ տարի Պետրոս էֆ. Սրապեան տեսուչ կը նշանակուի Մեզրէի Կեդրոնականին մէջ, ուր արդէն երկու տարիէ ի վեր, իբր ուսուցիչ կը պաշտօնավարէր Տիգրան Պաղտիկեան։ Տիգրան Պաղտիկ-յեղափոխական՝ աշակերտներուն դրդիչը, անոնց գործակցելով կազմակերպիչը եղած է, և վերջապէս յաջողեր է [illegible] վտարել տալ վարժարանէն, որուն համար հոգաբարձութիւն և խնամակալութիւն այնքան ցաւած են, և մինչեւ այսօր ալ կը ցաւին։

Լաւ յեղափոխութիւն չէ...։

⁂

Այս տարուան համար հոգաբարձութիւնը ուզած է պաշտօնի կոչել —տեսչութեան համար— Դանիէլ Վարուժանը, համակրելի երիտասարդ բանաստեղծը, սակայն ինչ ինչ պատճառներով չեն կրցած պայմանագրուիլ։ Դպրոցները բացուեցան. տեսուչի պաշտօնին կոչուած է Զաւարեան, որմէ պատասխան մը առնուած չէ դեռ։

Կը սիրենք յուսալ որ յառաջիկային համար Խարբերդցին չպիտի զլանայ իր բոլոր ջանքերը կեդրոնականին համար, որուն երբեմն նախանձոտ աչքերով կը նայէին օտար հաստատութիւնները։

ՆԵՐՍԷՍ-ՇԱՀՆԱԶԱՐ

Յ. Գ.— Թղթակցութիւններս փութային յանձնելու համար գործադրեցի բոլոր այն պայմանները զոր օրէնքը կը տրամադրէ, տասը փարա վճարելու համար։

Սակայն, Մեզրէի թղթատարական վարչութեան օրէնսգէտ՝ անօրէնը քառասուն փարա պահանջեց, առարկելով թէ ձեռագիր եղած ո՛ եւ է գրութիւն, պահարանին չորս ծայրը կտրուի թէ ոչ, քառասուն փարայով կ'երթայ։

Օրէ՞նքը կը սխալի թէ գործադրելու պաշտօն ունեցող այս էֆէնտին։

Նոյն

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ստացանք Գ. Պաղտասարեանի ընդարձակ Համազգային օրացոյցը և պարզ օրացոյցը 1911 տարւոյ։ Առաջինը 3 ու կէս ղրշ. երկրորդը 60 փարա։ Մաթթէոսեան մաքուր տպագրութեամբ լոյս տեսած այս օրացոյցներու վաճառման հասոյթը յատկացուած է Սրբեւեալ Որբանոցին ուր հայ որբուհիներ ձրիաբար կը խնամուին և կը դաստիարակուին։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (25)

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԹԱՐՔԵՐ)

ՀԵՂԻՆԱԿ՝

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Երբ Սաթենիկ իր աղջկան՝ փոքրիկ Սիրվարդի՛ հետ վերադարձաւ տուն, Գարեգին հո՛ն էր։ Երիտասարդը, երբ այսպէս օդը գէշ ըլլար կիրակի օրերը, իր սենեակը նստած՝ ընթերցանութեամբ ժամանակ կ'անցնէր։ Սրճարանի կեանքը հաճելի չէր իրեն, մանաւանդ որ, մենաւոր ըլլալով, բարեկամական յարաբերութիւններ չէր հաստատած իրեն տարեկից երիտասարդներու հետ, ուստի կը նախընտրէր կիրակիի ազատ ժամերը օգտակարապէս գործածել զանոնք ինքնազարգացման զոհելով։

Պատմական գիրքի մը ընթերցումին մէջ թաղուած էր երբոր լսեց տան դրան բացուիլը ու Սաթենիկին ներս մտնելը։ Գիտէր որ Աղքատախնամէն կուգար և կ'ուզէր իր դիմումին արդիւնքը իմանալ, քանզի խեղճ կնոջ թշուառ վիճակը, որուն ականատես վկան էր ամէն ժամ, զինքը սաստիկ կը տագնապեցնէր, մանաւանդ որ իր ալ նիւթական միջոցները չէին ներեր ուզածին պէս օգնելու իր բարեկամին այրիին ու աղջկանը, մեծ յոյս ունէր նոյն օրուան Սաթենիկի ընելիք դիմումին վրայ։ Անկարելի կը թուէր իրեն որ Աղքատախնամը չփութար օգնութեան հասնելու այսքան իրապէս թշուառ կնոջ մը, որուն վիճակին վրայ ալ նախապէս քննութիւն մը կատարուած էր։

Ուստի երբ Սաթենիկ վեր ելաւ, Գարեգին անմիջապէս գիրքը բազմոցին վըրայ դրաւ և սենեակին դուռը բանալով, ըսաւ.

— Դո՞ւք էք, տիկին, կը յուսամ որ ձեր խնդիրը յաջող կերպով կարգադրուեցաւ... գոնէ կարեւոր նպաստ մը որոշեցի՞ն։

Սաթենիկ վարանում մը ունեցաւ. ինչպէ՞ս կարելի էր Աղքատախնամի մէջ անցածը պատմել երիտասարդին, բայց ուրիշ ալ անկարելի էր, ուստի վճռաբար ըսաւ.

— Նպաստը մերժեցին, բան մըն ալ չտուին. պարապ տեղը գացի մինչեւ հոն։

— Մերժեցի՞ն. գոչեց Գարեգին զարմացած, ... ինչո՞ւ համար։

— Քննութեան տեղեկագիրը աննպաստ է եղեր ինծի, մրմնջեց Սաթենիկ, որուն ձայնը յուզումէն կը դողար։

— Բայց անկարելի բան է ձեր ըսածը, ինչպէ՞ս կարելի է որ ձեր վիճակը ունեցող մէկու մը աննպաստ տեղեկագիր տրուի։

— Որովհետեւ... սիրահար ունիմ եղեր։

Առաւօտէ ի վեր զսպուած յուզումն էր որ ա՛լ կը պայթէր։ Սաթենիկ ինկաւ աթոռի մը վրայ և սկսաւ դառնօրէն լալ, երեսը երկու ձեռքերուն մէջ պահած։ Մանկուհին որ քովն ի վեր կանգնած էր, մօրը արցունքը տեսնելով, ինքն ալ սկսաւ լալ։

Գարեգին ջանաց հանդարտեցնել խեղճ կինը, ստիպեց որ երեսը լուայ, լացը դադրեցնէ, մանաւանդ որ հէգ փոքրիկ Սիրվարդը, առանց գիտնալու պատճառը, ինքն ալ մօրը փաթթուած բարձրաղօչ կ'արտասուէր։

Սաթենիկ վերջապէս հանդարտեցաւ և մանրամասնօրէն պատմեց Աղքատախնամի գրասենեակին մէջ պատահածը։ Գարեգին երբ իմացաւ որ Սաթենիկ իր պատճառաւ կը զրկուէր նպաստէ և միանգամայն անունը կ'աղարտէր, շատ յուզուեցաւ։ Մանաւանդ չէր կրնար ընդունիլ որ այս թշուառ կինը այդպիսի նախատինքներու ենթարկուէր, բոլորովին անմեղ տեղը. այս խորհուրդը զինքը կը կատղեցնէր.

— Պէտք է երթամ այդ Ղուկաս էֆէնտիին հետ տեսնուիմ, ըսած խօսքերը ետ առնել տամ, կը կրկնէր սենեակին մէջ բարկութեամբ վեր վար քալելով։

Բայց Սաթենիկ զգացուց թէ երիտասարդին կողմէ այդպիսի արարք մը ո՛չ թէ օգուտ մը չպիտի ունենար, այլ աւելի փաստ մը պիտի համարուէր եղած ամբաստանութեան ու պատճառ պիտի ըլլար որ իր անունը աւելի եւս աղարտի։ Լաւագոյն էր լռութիւն պահել, ծածկուիլ, մոռցուիլ։

Երբ Գարեգին վերադարձաւ իր սենեակը, չկրցաւ ընթերցումը շարունակել։ Սաթենիկի պատմութիւնը տակնուվրայ ըրած էր զինքը ու այժմ անտանելի խղճահարութեան մը մատնուած էր։

— Ուրեմն, այսպէս, խեղճ կինը իմ պատճառաւս կը զրկուէր նպաստէ մը, իր ապրուստի միակ յոյսէն, ինչպէ՞ս կրնամ խղճի հանդարտութեամբ հանդուրժել այսպիսի բանի մը... բայց ի՞նչ պէտք է ընել... ձգել ելլել տունէ՞ն՝ և սակայն այն ատեն խեղճ կինը բոլորովին անօգ ու անպաշտպան պիտի մնայ. հիմա գոնէ ինէ առնցած դրամովը տան վարձքը կը վճարէ և հոգ մը պակաս կ'ունենայ, բաց աստի վերջապէս միշտ քովը մէկը ունի որ նեղ պարագաներուն գոնէ փոքրիկ օգնութիւն մը կրնայ ընել... չէ՛, թողուլ երթալը պարզապէս վատութիւն պիտի ըլլայ, դասալքութիւն մը... ընդհակառակը պէտք է մնալ և կռուիլ, պէտք է այդ մարդոց հասկցնել թէ անլուր զըրպարտութիւն մըն է այդ ըսուած խօսքերը, թէ իրաւունք չունին պարզ ենթադրութիւններու վրայ յենլով, այսպէս անօթութեան մատնելու որբեւայրի մը ու իր փոքրիկ աղջիկը։

Գարեգին հետզհետէ այդ գաղափարին կը կառչէր. պէտք էր երթալ գտնել Աղքատախնամի անդամները և ջանալ զանոնք համոզելու թէ իրենց տեղեկագիրը սխալած էր և թէ Սաթենիկ պարկեշտ կին մըն էր ու ամէն կերպով արժանի օգնութեան։

— Վաղը իսկ պէտք է որ երթամ եւ համոզեմ զիրենք, անով միայն խիղճս պիտի կրնայ հանգստանալ... իսկ եթէ ինծի հետ ալ նախատական լեզուով խօսին, այն ատեն ես ալ գիտեմ ընելիքս։

Ու այս որոշումը տալէն ետքը, երիտասարդը՝ հանդարտած շարունակեց իր ընթերցումը։

Սաթենիկ իր խուցը քաշուած՝ կը ջանար կուրծքին վրայ տաքցնել Սիրվարդը որ ցրտէն կը դողդղար։

. . . .

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԶՕՐԱՄՓՈՐՁԵՐԸ

(ՄԵՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿՑԷՆ)

Սոֆիա, սեպտ. 1

Քանի մը օրէն, Սլիվէնի և Սթարա-Զակօրայի լեռնադաշտին վրայ տեղի պիտի ունենան պուլկարական ամէնամեծ զօրամփորձերը, ղեկավարութեամբ Ֆէրտինանտի: Այս զօրամփորձերուն պիտի մասնակցին հարիւր հազարէ աւելի զինուորներ: Զօրամփորձերու չարժման վայրը պիտի ըլլայ Սթարա-Զակօրա, Նօվա-Զակօրա և Սլիվէնի միջեւ: Գլխաւոր կեդրոնատեղին պիտի ըլլայ Նօվա-Զակօրա, ուր պիտի գտնուի նաեւ Ցար Ֆէրտինանտ, որ պիտի հրամայէ զօրամփորձերուն և պիտի հետեւի անոնց: Այս զօրամփորձերը ամէնակարեւորներէն են որ տեղի կ'ունենան Պուլկարիոյ մէջ, տեղւոյն զօրագիտական դրութեան պատճառաւ: Օտար տէրութիւնները մեծ հետաքրքրութեամբ կը հետեւին այս զօրամփորձերուն: Սպայակոյտի հրամանատար զօրավար Ֆիչէֆ, որ կարող ուժ մըն է պուլկար զինուորականութեան մէջ, ամէն ջանք ի գործ դրած է, զօրամփորձերը փայլուն ընծայելու համար:

Այժմ բոլոր զօրավարները և սպայակոյտի անդամները զօրամփորձերու վայրը հասած են: Ցար Ֆէրտինանտ նոյնպէս պատերազմական Նախարարին հետ երէկ մեկնեցաւ զօրամփորձերու կեդրոնատեղին: Զօրամփորձերու ներկայ պիտի գտնուին Ռուսիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Անգլիոյ, Աւստրիոյ, Իտալիոյ, Թուրքիոյ զինուորական կցորդները:

Առաջին անգամ ըլլալով, պուլկար զօրամփորձերուն ներկայ պիտի գտնուին հելլէն եւ Թուրք զինուորական կցորդներ:

Պուլկար զինուորական ուժին քանակութեանը և որպիսութեան վրայ մասնաւոր թղթակցութեամբ պիտի խօսիմ Արեւելքի ընթերցողներուն:

Արեւելքի իբր Թղթակից, իմ պարտականութիւնս լիովին կատարելու համար, ես ալ պիտի մեկնիմ զօրամփորձերու վայրը և հոնկէ մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի տամ Արեւելքի ընթերցողներուն:

⁂ Սեպտեմբեր 6ի տօնը Պուլկարիոյ մէջ մեծ հանդիսաւորութեամբ պիտի կատարուի: Սեպտեմբեր 6ը Պուլկարիոյ պատմական տօներէն մէկն է, այն է Րումէլիի միացումը Պուլկարիոյ: Այս առթիւ Սոֆիայի եւ Ֆիլիպէի մէջ մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին ժողովրդեան կողմէ: Ազգային պարեր, լուսավառութիւններ, եւ ամբողջ օրը նուագախումբեր զանազան թաղերու մէջ պիտի նուագեն: Վերջապէս մեծ փայլ պիտի տրուի այդ հանդէսին:

ՄԿՐՏԻՉ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պուլկարիոյ մէջ կացութիւնը ծանր է: Ֆէրտինանտ Թագաւորը չատ դէչ դիրքի մը մէջ կը գտնուի հանրային կարծիքին առջեւ, որ կը գանգատի անոր Թուլութենէն և անկէ կը պահանջէ Թուրքիոյ հանդէպ կորովի քաղաքականութիւն մը: Ալ չուզելով իր քաղաքականութեան պատասխանատուութիւնը չարունակել՝ կառավարութիւնը որոշած էր հրաժարիլ: Ինչպէս որ ծանուցինք արդէն՝ սեպտ. 1էն վարչապետ Մալինօֆ պալատ գնաց իր հրաժարականը մատուցանելու համար Թագաւորին: Ֆէրտինանտ Թագաւոր նախ խնդրած է որ Մալինօֆ ետ առնէ իր հրաժարականը, իր այս որոշումին համար պատճառ ցոյց տալով՝ հանրային մտքի գրգռութիւնը: Վերջնապէս համաձայնած են որ դահլիճը ընթացիկ գործերը չարունակէ մինչեւ մեծ զօրամփորձերը, որոնք 18ին սկսած են ու չաբաթ մը պիտի տեւեն: Սակայն հաւանական կը թուի որ՝ մինչեւ այն ատեն՝ որեւէ լուծում մը պիտի գտնուի: Ինչ ինչ արժանահաւատ նշաններու համեմատ՝ Թագաւորը պիտի փորձէ եղեր՝ ամէն բանէ առաջ՝ վերակազմել դահլիճը, հեռացնել տալով արտաքին գործոց Նախարար՝ Պաքքալոֆը, զոր հանրային կարծիքը կ'ամբաստանէ թէ կուրօրէն ռուսական ազդեցութեան տակ կը գտնուի: Այդ ազդեցութիւնը՝ ինչպէս յայտնի է՝ կը ձգտի՝ ամէն գնով Պուլկարիոյ կողմէն Թուրքիոյ հանդէպ նպաստաւոր քաղաքականութիւն մը հետեւելուն: Արդ, այս ազդեցութեան կը վերագրուին այն բոլոր ձախողանքները որոնց երիտասարդ Թագաւորութիւնը առարկայ եղաւ իր վերջին դիւանագիտական պայքարին մէջ մակեդոնացի փախստականներուն առթիւ: Եթէ դահլիճին վերակազմութիւնը տեղի ունենայ այս պայմաններուն մէջ՝ անիկա պիտի նշանակէ վերադարձ մը դէպի ծայրայեղ քաղաքականութիւնը որ արդէն յատկանշած էր Մալինօֆի դահլիճը՝ երկու տարի առաջ՝ Պուլկարիոյ անկախութիւն հռչակելուն առթիւ: Եթէ այս փորձը վիժի՝ Թագաւորը չատ մեծ չփոթութեան մը պիտի մատնուի: Պիտի պարտաւորուի ընտրութիւն մը ընել յառաջդիմական կուսակցութեանց, որոնք խաղաղասիրական են, բայց նաեւ կարող՝ իրենց հակադինաստական ու ամբոխավարական ձգտումներուն պատճառաւ՝ տարրալուծել միապետութիւնը, և ազգայնական կուսակցութեանց միջեւ, [illegible] անձնուէր ենթակայ պատերազմի կուսակից են: Այս ամէնէն կը հետեւի որ կացութիւնը կնճռոտած է և ապագան անստոյգ է: Թագաւորը կը տատանի արկածախնդրական արտաքին քաղաքականութեան մը և ամբոխավարութեան առջեւ և գահէն հրաժարելու վտանգներու միջեւ: Քաղաքական գործերու լաւատեղեակ անձ մը յայտարարած է Մաթէնի Թղթակցին. «Ֆէրտինանտ Թագաւորը այնպիսի կացութեան մը մէջ կը գտնուի որ միայն ծանր որոշումներ կրնայ տալ:»

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՀԼԻՃԸ

Պուլկարական դահլիճը կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով. Պ. Մալինօֆ՝ վարչապետ և արտաքին գործոց նախարար, Պ. Մուչանօֆ՝ ներքին գործոց նախարար, Բրոֆ. Մոլօֆ կրթական Նախարար, Սօպրանիէֆ նախագահ Պ. Սլավէյքօֆ, դատական, Պ. Լիափչէֆ՝ ելմտական, զօրավար Նիքօլայէֆ՝ պատերազմական, Պ. Քրէթթէֆ՝ առեւտրական, Պ. Թաքէֆ՝ հանր. շինութեանց Նախարար:

ՍՊԱՆԻԱ

Բարլիսթ Երեսփոխան Վազգէլ տէ Մէլլա կը պնդէ՝ Պ. Գանալէխասի հերքումներուն հակառակ՝ այն յայտնութիւնները, զոր վերջերս ըրաւ այն դերին վրայ զոր արդի վարչապետը խաղացած էր Տօն Գարլօսի որդւոյն Տօն Ժէյմի և Ալֆօնսօ ԺԳ.ի ազգական Մէրսէտէսի ամուսնութեան ծրագրին վերաբերեալ բանակցութեանց մէջ, գերդաստանին երկու ճիւղերը հաշտեցնելու և ձուլելու համար: Պ. Վազգէլ տէ Մէլլա, զայրանալով Տօն Զաքիլ որակականէն զոր գործածած է Պ. Գանալէխաս՝ կը ծանուցանէ թէ պիտի հարցաքննէ զանիկա Երեսփ. Ժողովին մէջ իր քաղաքական անցեալին վրայ և կը պարծի թէ պիտի կրնայ ապացուցանել թէ «ի՛նչ խոտոր ճամբաներով և ինչ անյարմար միջոցներով խոտը կտրած է՝ մատնութեամբ իր նախկին պետին Պ. Մօրէի ոտքերուն տակ:»

Պ. Վազգէլ տէ Մէլլա կը հրաւիրէ Պ. Գանալէխասը «մեծ վիճաբանութեան մը Սպանիոյ մէջ կրօնական խնդրին վրայ և եթէ կը համարձակի դիմագրաւել անոր բեմին վրայ՝ պիտի պարտաւորուի հրաժարել այն երկդիմի դիրքէն, որուն եւս կ'ապաստանի և պիտի պարտաւորուի ըմբռնել՝ միանգամ ընդ միշտ՝ թէ անկարելի է կաթոլիկ ըլլալ առանց պապին ոչ ալ հակակղերական ըլլալ արմատականներու յայտագրին դէմ:» Թանի Մառիսի Թղթակիցը կը գրէ այս առթիւ. «Պ. Գանալէխաս կը հերքէ տարտամ այլ յամառ այն լուրերը թէ՝ դահլիճին անդամներուն միջեւ անհամաձայնութիւններ կը տիրեն: Կ'ըսէ թէ անհամբեր կերպով կսպասէ Երեսփ. Ժողովին բացման պայծառօրէն կարենալ վիճաբանելու համար և ապացուցանելու համար կոյտ մը անհաւատալի պատմութեանց սնոտիութիւնը ինչպէս որ Պ. Վազգէլ տը Մէլլա հրատարակեց Էքօ տը Բարիզի մէջ:»

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՅԻՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ Կ'ՈՒԶԷ ՀՐԱԺԱՐԻԼ

Խառն Ժողովի նիստէն յետոյ, Պատրիարքը պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն մեծ մասին յայտարարած է թէ այսուհետեւ պիտի քաշուի այլեւս, չուզելով իբր խռովարար նկատուիլ: Այս յայտարարութիւնը մեծ տպաւորութիւն առաջ բերած է Ֆէնէրի պատրիարքարանին շրջանակներուն մէջ: Սակայն կը յուսացուի որ Պատրիարքը չպիտի հրաժարի: Broosnu կ'ըսէ թէ ազգը չուզեր հաւատալ որ իր ազգին չահերը այնքան պաշտպանող պատրիարք [illegible] ժառանգը կը վերագրուի այն կորովի քաղաքականութեան, որուն Տ. Եոաքիմ կուզէ հետեւիլ հանդէպ կառավարութեան: Շաբաթ օրուան Խառն Ժողովի նիստին մէջ քանիցս մտադրութիւն յայտնեց հրաժարելու և բնաւ չընկրկելու կառավարական միջոցներուն առջեւ: Պատրիարքը երէկ պատրիարքարան չիջաւ: Ֆէնէրի շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ վերջնական հրաժարականի մը վրայ չի դառնար խնդիրը: Թանին հեղնօրէն կ'ըսէ թէ Տ. Եոաքիմ պատրիարք աւելի լաւ կ'ընէ, հրաժարելով պատր. պաշտօնէն:

⁂ Անհաւատալի այն թագրիրը զոր պատրիարքարանը իր գործակատարին միջոցաւ յանձնած է դատական նախարարին. «Վերջերս կառավարութեան կողմէ առնուած խիստ միջոցներուն հետեւանքով պատրիարքարանը հրաժարած է Ազգ. Ժողով գումարելէ:» Դատական նախարարը թէզքէրէով մը պատասխանած է թէ կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առած է, Ազգ. Ժողովը ապօրէն կերպով գումարուելուն համար: Թէզքէրէին մէջ բացուած է որ միեւնոյն միջոցները ձեռք պիտի առնուին, եթէ երբեք ապագային գումարուի Ազգ. Ժողովը:

⁂ Բանտարկուած յոյն երեսփոխանները, առջի օր, Պատերազմական Ատեանի բանտէն առաջնորդուեցան ոստիկանատան բանտը: Հարցաքննիչ դատաւոր Համի պէյ հարցաքննեց ամբաստանեալները: Գիչերն ալ չարունակուեցաւ հարցաքննութիւնը:

⁂ Երկրագործական նախարար Մավրօքորտաթօ էֆ. դատական նախարարին մօտ երթալով, բանտարկեալներու ազատ արձակման մասին տեսակցեցաւ: Դատական նախարարը յետոյ այցելեց Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի և այդ խնդրին վրայ խօսեցաւ: Կ'ըսուի թէ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա բանտարկեալները արձակելու կողմն է:

⁂ Շաբաթ և կիրակի օրն ալ, Ազգ. Ժողովի ներկայացուցիչներէն քանի մը հոգի ձերբակալուեցան: Պ. Քաղանովա Գանտիլլի իր ամարանոցին մէջ ձերբակալուեցաւ:

⁂ Լա Թիւրքիի ստացած տեղեկութիւններուն համաձայն, Ֆէնէրի Պատրիարքարանը Թագրիրով մը յայտարարած ըլլալով թէ կը հրաժարի Ազգ. Ժողով գումարելու գաղափարէն, դատական նախարար Նէճմէտտին պէյ Պատերազմական Ատեանին պիտի յղէ Թագրիրը: Բանտարկուած յոյն երեսփոխանները Պատերազմական Ատեանին կողմէ պիտի դատուին՝ ոստիկանութեան աչքին առջեւ Պատրիարքարան մտած ըլլալուն համար միայն: Հետեւաբար 5 15 օր բանտարկութեան պիտի դատապարտուին, նկատելով որ կանխարգել բանտարկութիւն կրած են արդէն:

ԵՐՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ

Ֆրանքֆուրթէր Զայթունկ հետեւեալը կը գրէ. «Նիուս Վիէնըր Զայթունկ կ'ըսէ թէ ֆրանսական մամուլին մէջ ջղագրգռութիւն առաջ բերած է Գերմանիոյ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Թուրքիոյ միջեւ զինուորական դաշնակցութեան մը ծրագիրը: Ֆրանսայի քաղաքական մարդիկը կրնան ըսել թէ բոլոր այդ լուրերը ելած են զգայացունց լուրերու հետամուտ լրագրողներու կողմէ՝ քաղաքական հաւանականութիւններու վրայ հիմնուելով: Ասով հանդերձ՝ այդ լուրերը մեծ տպաւորութիւն կը ձգեն այդ դիւանագէտներուն վրայ: Հագգը փաշայի ու կոմս Էրէնթալի միջեւ տեղի ունեցած տեսակցութենէն և Ֆօն Տէր Կոլցի կողմէ Թուրք բանակին մատուցուելիք ծառայութենէն կարելի է հետեւցնել թէ գաղտնի կարգադրութիւններ եղած են այդ տէրութեանց ու Թուրքիոյ միջեւ: Բայց իրապէս առանց բան մը գոյութիւն չունի, բացի Թուրքիոյ [illegible] նէն, երբ հակակշիռ կ'ուզէ Իզվոլսքիի պալքանեան դաշնակցութեան: Կարելի է որ վիեննական Թերթը ձայնատարը պիտի ըլլայ ամէն անոնց, որոնք կուզեն աւելի բարեկամական յարաբերութիւններու մըշակումը արգիլել ցամաքային Եւրոպայի տէրութեանց ու Թուրքիոյ միջեւ, Իտալիան ալ կասկածելի դարձնելով: Իտալիա որ եւ է պատճառ չունի իր չահերը վընասուած նկատելու պալքանեան տէրութեանց զօրացումով, մանաւանդ որ այդ զօրացումը կը կատարուի Էրէնթալ-Սան Ճուլիանօ կարգադրութեան համաձայն:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Սթանպոլ կ'իմանայ թէ Բեթերսպուրկի օսմ. դեսպան Թուրխան փաշա Բ. Դրան հեռագրած է թէ անցեալ ուրբաթ օր տեսակցութիւն մը ունեցած է ռուս արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Պ. Նէայօլինքիի հետ: Այդ տեսակցութեան միջոցին Թուրխան փաշա հաւաստած է թէ Թուրքիա, երկու զրահաւորներ գնելով, խաղաղութեան թըշնամի չէ բնաւ: Թուրխան փաշա անգամ մըն ալ ի վեր հանած է իր կառավարութեան փափագը՝ Պալքաններուն մէջ խաղաղութիւնը պահպանելու համար:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Եպարքոսը Բ. Դուռ հեռագրած է թէ անցեալ ուրբաթ օր Պ. Բիչօնի հետ տեսակցութիւն մը ունեցած է կրետական խնդրին վրայ: Բարիզի իտալական դեսպան Պ. Թիթթօնի ալ ներկայ գտնուած է այդ տեսակցութեան, որ ժամ մը տեւած է: Թէ Պ. Բիչօն և թէ՛ Պ. Թիթթօնի յայտարարած են թէ կրետական խնդիրը լուծելու ատենը եկած չէ:

⁂ Աթէնքէն հասած վերջին լուրերուն նայելով, Միսոլոնկիի, Բաթրասի, Լամիայի, Շալքիսի և Վօլօսի պահակազօրքերը հեռագրած են թէ պատրաստ են հայրենիքը պաշտպանելու, երբ կառավարութիւնը հրաման տայ: Այդ հեռագիրները, միեւնոյն ձեւով խմբագրուած, կարգապահութեան ոգին ճանչնալով հանդերձ, դժգոհութիւն կը յայտնեն: Հելլէն կառավարութիւնը շրջաբերականներ ուղղելով բոլոր պահակազօրքերուն, յայտարարած է թէ կառավարութիւնը միշտ հոգածու է տէրութեան արժանապատուութիւնը պահպանելու մասին: Յունաստանի գաւառներու զօրագունդները հեռագիրներ ուղղելով գահաժառանգին, կը խնդրեն որ բանակը պատերազմի մղելու համար խրախոյս կարդայ: Նախարարները հաշտութեան կողմն են:

⁂ Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Պ. Վէնիզէլոս հոն հասած և բանախօսութիւն մը ըրած է, ջերմագին ծափահարութիւններ խլելով: Պ. Վէնիզէլոս յայտարարած է թէ ցաւով կը բաժնուի Կրետէէն: Բայց իր քաղաքակիցներուն վստահութեան պատասխանելով պիտի աշխատի երկրին քաղաքական կեանքը զօրացնելու և Յունաստանը Եւրոպայի յառաջդիմութեան և խաղաղութեան մէկ ազդակը դարձնելու:

⁂ Աթէնքէն հասած հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, տէրութիւնները երկրորդ անգամ ըլլալով, հելլէն կառավարութեան ազդարարած են հաստատ ընթացք մը բռնել և վէճի տեղի չտալ: Ուրիշ հեռագիր մըն ալ նայելով տէրութիւնները հելլէն կառավարութեան յայտարարած են թէ հարկ եղած դիմումները պիտի ընեն օսմ. կառավարութեան մօտ, որպէս զի հակահելլէն չարժումը դադրեցուցուի Թուրքիոյ մէջ:

⁂ Սելանիկի պոյքօթաժը Քէրիմ աղա շրջաբերական ուղղելով Արշիպեղագոսի, Մարմարայի, Սեւ ծովու նաւահանգիստներու պոյքօթի յանձնախումբերուն, յորդորած է որ պոյքօթը խստացնեն, առանց ականջ կախելու հիւպատոսական դիմումներու:

ԽՈԼԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Ազարգաբուի մէջ քոլերայի կասկածելի նշաններով հիւանդացած է տեղւոյն գիշերապահը: Նմանապէս Խասգիւղի մէջ յոյն կին մը մեռած է կասկածելի հիւանդութեամբ: Մէքրոպագննական քննութիւն կը կատարուի: Առողջապահական չղթայ հաստատուեցաւ:

⁂ Տարըճալի մէջ ալ երկու կասկածելի դէպքեր պատահած են: Առողջապահական բժիշկ մը ղրկուած է հոն: Վասիլիքօյէն (Սեւ ծով) կը հեռագրեն թէ երկու կասկածելի դէպքեր պատահած են նաւահանգիստը գտնուող առագաստանաւու մը մէջ: Բժշկական քննութեամբ հաստատուած ըլլալով որ քոլերայի բռնուած են անոնք, դէպի Սինոպ ղրկուած են: Առողջապահական միջոցներ ձեռք առնուած են:

ՆՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋԸ

Նոր կամուրջին փոխադրման աշխատութիւնները քանի մը օրէն պիտի սկսին Պոլսոյ կողմէն: Երթեւեկը չխանգարելու համար, կողմնակի կամրջակ մը պիտի հաստատուի, որպէս զի ժողովուրդը, անոր վրայէն անցնելով, կամուրջ ելլէ:

ԺԷՕՆ-ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Լուսաբեր Արեւի մէջ կը կարդանք հետեւեալ խիստ յատկանշական տողերը, զորս վերապահութեամբ կը հրատարակենք, իբր մտացածին տողեր. «Երէկուան Ժուռնալ տիւ Քէօլն Թարգմանաբար կ'արտատպենք յետագայ չահեկան յօդուածը՝ Ժէօն-Թիւրք կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան մէջ վերջերս երեւան ելած անյայտնի փոփոխութեան մասին. «Արդէն առիթ ունեցած ենք ցոյց տալու թէ Ֆրանսա կրետական խնդրոյն մէջ իր բռնած ընթացքովը, Յունաստանի համակրանքը չահած է, առանց նոյն ատեն Թուրքիոյ բարեացակամ զգացումներուն արժանանալու: Թիւրք աշխարհակալութեան ուղղութիւնը՝ զոր ասկէ առաջ մատնանիչ ըրած էինք, կը չարունակուի եւ կը չեշտուի այս օր այնպիսի ճշդութեամբ մը՝ որ ամէն տարակոյս կը փարատէ: Վարչապետ Հագգը փաշայի Վիէննա երթալը եւ ելմտական նախարար Ճավիտ պէյի Պերլին եւ Բարիզ ուղեւորութիւնը այս մասին մեզի կուտան որքան ցաւալի, նոյնքան ստոյգ ցուցումներ: Մէկ կողմէն Թուրքիոյ մերձեցումը Գերմանիոյ և Աւստրիոյ՝ այժմ անուրանալի ճշմարտութիւն մըն է, զոր այլեւս ո՛չ ոք կը ջանայ ծածկել կամ անոր առաջ բերելիք ազդեցութիւնը մեղմացնել, միւս կողմէ Ֆրանսայի եւ անոր ազդեցութեան դէմ Թուրքիոյ թշնամական ընթացք մը՝ աւելի քան երբեք սիսթէմաթիք եւ սուր հանգամանք մը ստացած է Պոլսոյ մէջ: Պերլինի եւ Վիեննայի կառավարութեանց հետ համաձայնութեամբ Թուրքիոյ ձեռք առած դիւանագիտական գործողութիւնը Կրէտէի պաշտպան չորս տէրութեանց դէմ ուղղուած է, որոնց մէջ, պէտք չէ մոռնալ, կը գտնուի Երրեակ Զինակցութեան պատկանող կառավարութիւններէն մէկը: Թիւրքիա կուզէ երաշխաւորութիւններ ձեռք բերել ընդդէմ Կրետէի ազատագրութեան, Մակեդոնիոյ մէջ Եւրոպայի միջամտութեան եւ Ափրիկեան Տրիպոլիսոյ մէջ Իտալիոյ գործունէութեան: Վիեննայի մէջ վարչապետ Հագգը փաշայի և Էրէնթալի միջեւ կնքուած համաձայնութիւնը զինակցութեան մը ձեւ ունի եւ որ վերստին մէջտեղ կը բերէ Ապտիւլ Համիտի այնքան սիրելի բիրտ եւ արիւնալի հարստահարութեան քաղաքականութիւնը: Ժէօն-Թիւրքերը միեւնոյն ատեն նորէն երեւան հանած են հին [illegible] դիւանագիտութիւնը: Անոնք կը ջանան այսօր պառակտել Եւրոպան, տէրութեանց երկու խմբաւորումներ իրարու դէմ հանելով, անոնց մէջ գժտութիւն եւ հակառակութիւն ձգելով՝ անոնց պայքարէն տեական օգուտ մը ձեռք բերել կարենալու համար: Յորչափ երկու ներհակ ազդեցութիւններ իրարու բաղխին եւ զիրար չեզոքացնեն Պալքանեան խնդիրներու մէջ Թիւրքիան պիտի կրնայ առանց դժուարութեան ճնշել Կրէտէն եւ ջարդել Մակեդոնեան ժողովուրդները: Թերեւս պաշտպան տէրութիւնները օր մը պիտի հասկընան իրենց սխալը, երբ կ'ընդդիմանան այսպէս կրետական ժողովուրդին բաղձանքներուն, հաճոյ ըլլալու համար ազգի մը որ իրենց հակառակորդներուն հետ դաշնակցած է:»

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պուլկար հեռագրական գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ օսմ. կառավարութիւնը արտակարգ ջանքեր կ'ընէ Սեւ ծովու ամրութիւնները զօրացնելու և օտար նաւատորմիղներուն դէմ բուռն ընդդիմութիւն մը ընելու համար, որպէսզի կարելի ըլլայ պատուար մը քաշել Ռուսիոյ դէմ:

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ելմտական եւ ներքին գործոց նախարարները, որոնք ուրբաթ օր մայրաքաղաքէս մեկնեցան, կառախումբին մէջ հացկերոյթ մը տուած են ի պատիւ Անգլիոյ ներքին գործոց նախարարին և կնոջ: Էտիրնէի մէջ ջերմագին ընդունելութիւն մը գտած են երկու նախարարները: Ճավիտ պէյ բանախօսութիւն մը ըրած է կառավարչական պաշտօնատան մէջ: Երկու նախարարները մզկիթները այցելելէ յետոյ իրիկուան ներկայ գտնուած են իթթիհատի ակումբին, քաղաքապետարանին մէջ: Իփթարէն յետոյ, օսմ. քօմիթէի ակումբին մէջ Ճավիտ պէյ հրապարակախօսութիւն մը ըրած է: Կիրակի օր նախարարները այցելած են ամրութիւնները և զինուորական հաստատութիւնները: Երէկ Պոլիս հասան Ճավիտ ու Թալաթ պէյերը:

ԾԱՆՐ ԱՐԿԱԾ ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

Սէլանիկէն Սթանպուլի կը հեռագրեն թէ Պէյազ-Գուլէի Թագաւորական պարտէզին թատրոնին մէջ թատերական ներկայացում տրուած պահուն, մեծ խուճապ մը առաջ եկած է: Բաւական թիւով անձեր վիրաւորուած են: Նիւթական վնասները մեծ են: Հեռագիրը չի ճշդեր թէ ի՛նչ պատճառաւ առաջ եկած է այդ խուճապը:

ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

Ուրմիայէն կը հեռագրեն թէ պարսիկ զինուորները թալլած և կրակի տուած են Բաթօլան, Սալինտէր և Քաչլին գիւղերը, ուր Թուրք ազդեցութեան տակ ինկած Քիւրտերը ապաստան գտած էին:

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (100)

ԱՄԻՐԱՅԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

(ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ)

Գրեց՝ ԵՐՈՒԽԵԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԵՐԺՈՒԱԾ ՍԷՐ

Տղան վեր առաւ գլուխը, դուրս նայեցաւ անորոշ նայուածքով մը, ու կարծես չիմացած այդ կոչը, նորէն գլուխը վար դրաւ:

— Մօ դուրս չի՛գաս, պոռաց նորէն Ղազար քեզի մարդ մը կուզէ կոր ըսինք:

Այս անգամ Համբիկ ելաւ. մինչեւ դուռը երկնցաւ ու դուրս նայեցաւ: Կիւլիւկ հանըմ եւ Սօֆի դէմն էին, երկու քայլ անդին:

Ձկնորսներն ալ գլուխնին վեր առին նայելու, վասն զի անոնք ալ, այդ մայր ու աղջկան, մանաւանդ աղջկան տագնապէն, կը կռահէին թէ բան մը կար: Երկու տարի էր որ Համբիկ իրենց քովը կ'աշխատէր, ու ոչ ոք հետաքրքրուած էր անով: Ու տեսան որ խենդին տարտամ ու խոժոր նայուածքը մէկէնիմէկ փայլատակեց, բուռն այլայլումի մը նշանները երեւցան անոր արեւակէզ ու անզգած դէմքին վրայ:

— Ղազար, կը մրմռար ձեռունին իր ընկերոջը, աս տեղը պան մը կայ ամմա մենք չենք հասկնար կոր, ծօ նայէ, Համբիկին երեսը նայէ ի՛նչ կ'ըլլայ կոր:

— Թօհաֆ պան ծօ կիտես քի լուռ եղաւ, Ասվածամարը տեսաւ...

— Էյ սանքի Ասվածամարէն ալ վար չի մնար աս աղջիկը, դիտել տուաւ սնտղուկ ձեռունին կամաց մը:

Սակայն, Սօֆի, օտար նայուածքներու առջեւ, չուզեց երկարել այդ վիճակը: Ջղայնօրէն աշխուժ չարժումով մը տղուն մօտենալով բռնեց անոր թեւէն և քաչեց:

— Եկուր, Համբիկ, բաւ արի ու անխռով, ժամանակ չձգելով որ տղան հակառակելու չարժում մը ընէ: Մայրի՛կ, քալէ երթանք, աւելցուց, մօրը դառնալով:

— Ու երեքը մէկէն, ինք Համբիկին թեւէն բռնած, մայրը ափիբերան, հնազանդ իրեն հետեւելով, ելան քալել դէպ ի լեռան կողմը:

Ու ձկնորսները դեռ անոնց կը նայէին՝ բառ մը չհասկնալով եղածէն, զարմացկոտ աչուըներնին բանալով:

— Ծօ վո՞ւր կը տանին կոր մեր խենդը, կը հարցնէր Ղազար:

— Շիմէնտիֆէ՞ռ զարկած է անտայ, կ'ըսէր ձեռունին:

Երբոր բոլորովին հեռացան մարդոց աչուըներէն, ու ամայութեամբ շրջապատուեցան, Սօֆի, միշտ բռնած տղուն թեւէն, անոր հետ առաջ անցաւ նեղ ու օձապտոյտ կածանի մը վրայ որ լեռան կողնիվեր կը դալարուէր: Լուացարարուհին դիտմամբ ետեւ մնաց, կամաց կամաց քալելով, բայց աչքէն չկորսնցնելով այդ զոյգը: Պահ մը, տեսնելով որ անոնք նըստան զառիվայրին մէկ տափարակ կանանչութեանը վրայ, կանգ առաւ, չուզելով անոնց մօտենալ, ու ինքն ալ նստաւ, անոնց չարժումները դիտելով, զգալով որ ինքը ներկայ գտնուելու չէր այդ մտերմական տխուր տեսակցութեանը: Իր միտքը տկար և անհորիզոն, անկարող էր սակայն ըմբռնելու անոնց փոխադարձ վերաբերումին ամբողջ դառն եղերականութիւնը: Կսկիծը ցամքեցուցած էր իր հոգիին արցունքները: Բան մը սակայն յստակօրէն կ'ըմբռնէր — վասն զի ատիկա իրեն յստակօրէն բացատրած էր իր աղջիկը — թէ այդ տղուն խելքռութեան և անկումին պատճառը իր աղջիկն էր, որ ատով իր ալ խեղճութեանը պատճառ եղեր էր: Ու տանջուող հետաքրքրութեամբ մը հիմա կը հետեւէր, հեռուանց այդ տեսակցութեան: Սօֆի, ծնրադրած Համբիկի դէմը, չարունակ կը խօսէր, բռնած անոր ալ ձեռքը, իր հմայքովը չրջապատելով զայն: Մերթ, տղան յուզման բուռն նշաններով, ու մէկէն ի մէկ կչտամբական, քանի մը բառ կը նետէր, աղջկան մեղմիկ նայուածքին տակ բոլորն ջախջախուելու, հանդարտելու համար նորէն: Ետքոյ յանկարծ Կիւլիւկ հանըմ տեսաւ որ տղան լալ սկսաւ մինչ Սօֆի, ինքն ալ յուզուած, ձեռքերովը երեսը կը ծածկէր: Երկուքն ալ կը հեկեկային, իրենց ցաւովը յափշտակուած, զիրար մխիթարելու անկարող: Լուացարարուհին, առանց գիտնալու թէ ինչու, ինքն ալ կուլար: Ու իր արցունքներուն մէջէն տեսաւ որ Սօֆի դարձեալ կը խօսէր տղուն, որ ա՛լ հանդարտօրէն, դէմքին վրայ տեսակ մը երանական ճառագայթումով մտիկ կ'ընէր անոր, կախարդուած:

Կածանին վրայ վերջալոյսի ստուերները կը թանձրանային քիչ քիչ, ու ծովակը մութով կը լեցուէր, երբոր Սօֆի և Համբիկ ոտքի ելան: Կիւլիւկ հանըմ տեսաւ որ, իջնող խաւարին մէջ, անոնց իրանները իրարու փարեցան, ու յետոյ թափառաշրջիկին քամինելի ստուերը բաժնուեցաւ ու քանդվիժօրէն անյայտ եղաւ լեռնէն վար, ձորակին ստուերներուն մէջ: Աղջկան վտիտ ու օլացիկ հասակը կը մնար հոն անշարժ, կարծես արձանացած: Մայրը, անձկագին, ձայնեց.

— Սօֆի՛, Սօֆի՛:

Աղջիկը սթափեցաւ ու մօրը քով վազեց:

Ու երկուքը միասին վեր ելան խորտուբորտ ածանէն, գիւղ մտան ուր լոյսերը վառուած էին արդէն: Մայրը չէր համարձակէր բան մը հարցնել իր աղջկանը՝ խորհրդաւոր տեսակցութեան մասին, անոր տրտմաթախիծ ու խոհուն երեւոյթէն արգիլուած:

— Հանըմը պիտի բարկանայ ուչանալնուս, Սօֆի դիտել տուաւ մայրը:

— Հանըմ՛, մրմռաց աղջիկը իր երազին մէջէն, հանըմ՛...

Ու չպատասխանեց:

Ե.

Այդ միջոցներուն, զարմանալի բան մը դիտուեցաւ Հ... գիւղին մէջ: Համբիկ, ձկնորս Թումիկին տղան, որ երկու տարիէ ի վեր խենթի մը պէս ծովեզերքները ու լեռները կը թափառէր կիսամերկ ու բոկոտն, Համբիկ զոր ամէն մարդ գրեթէ բոլորովին մոռցեր էր, օրին մէկը Հ... գիւղին փողոցներուն մէջ տեսնուեցաւ վրան գլուխը չէնք չնորհք, նոր ալուոր հագուստներ հագած, գլուխը ֆէս, մազերը կտրուած յարդարուած, ոտքերը նոր նոր կօշիկներ, ու ինքն ալ առաջուան խոլոր մոլոր կերպարանքէն շատ հեռու, լուրջ ու գիտակից քալուածքով մը, կօրովի երեւոյթ մը առած իր երկամեայ լեռնային Թափառիկ կեանքէն: Շատեր վարանեցան զինքը ճանչնալու, իր ինքնութեանը հաւատալու, բայց վերջապէս առանց փոքր շրջանակի մը մէջ անհատներու ինքնութիւնը ստուգել դժուար բան մը չէր:

(Շարունակելի)

ՄՕՀԱՃԻՐՔ

Սելանիկի Պատերազմական Ատեանը մահուան դատապարտած է չորս Պուլկարներ, որոնք Գարաֆէրիէի, Եէնիճէ Վարտարի գործին մասնակցութիւն ունեցած էին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Մասնագէտ բժիշկներէ կազմուած յանձնաժողով մը, օսմ. նաւատորմի հանգանակին մասնախումբին հրաւէրով նիստ գումարեց, հիւանդարան-նաւեր գնելու համար։ Երկար վիճաբանութենէ մը յետոյ, որոշուեցաւ վեց հիւանդարան-նաւ գնել, որոնք, ի հարկին, իբր փոխադրանաւ պիտի ծառայեն։ Այդ շոգենաւերը 2000էն 2500 թոնօ տարողութիւն պիտի ունենան։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏՆԵՐ

Նեղուցներու ամրութիւնները զօրացնելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը պիտի ուսումնասիրէ նաեւ Իզմիրը եւ Սելանիկը պատերազմական նաւահանգիստ վերածելու ծրագիրը։ Նաւային ռազմագիտութեան տեսակէտով կարեւոր դիրք մը պիտի հաստատուին Միջերկրականի եզերքը։

ՕԹՈՄՈՊԻԼՆԵՐՈՒ ԳՆՈՒՄ

Պատերազմական Նախարարութիւնը չորս հատ բեռան եւ երեք հատ ուղեւորի յատուկ օթոմոպիլ յանձնարարած է եւրոպական գործարաններու, ռազմափորձերուն առեն գործածուելու համար։ Եթէ փորձով հաստատուի այդ օթոմոպիլներուն օգտակարութիւնը, հարկ եղած թիւով ուրիշ օթոմոպիլներ ալ պիտի գնուին։

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԵԳԻՊՏԱՑԻՆԵՐԸ

Երիտասարդ-Եգիպտացիներու Համաժողովը, սեպտ. 22ին, Պրիւքսէլի մէջ Համաժողով մը պիտի գումարէ։ Ֆրանսական կառավարութիւնը արգիլած է Համաժողովին գումարումը Բարիզի մէջ, առ պատճառաւ որ Երիտասարդ-Եգիպտացիները Մարոքի մէջ ֆրանսական քաղաքականութեան դէմ հրատարակութիւններ ըրած են, Աֆրիկէի բնիկներուն մէջ շարժում մը առաջ բերելու համար։

ԱԼԻ ՔԷՄԱԼ ՊԷՅ

Ելեւմտական Նախարար Ճավիտ պէյ, Բարիզ գտնուած միջոցին քարթ մը ընդունած է Ալի Քէմալ պէյէն, որ կը խնդրէր տեսակցիլ նախարարին հետ. Ճավիտ պէյ չէ մերժած ընդունիլ Իգտամ՝ թերթին խմբագրապետը, որ ինչպէս յայտնի է, [illegible] շարժման առթիւ, արտասահման խոյս տուաւ, իբր մեղսակից ամբաստանուելով։ Ալի Քէմալ պէյ իր թշուառութիւնը նկարագրելով, Ճավիտ պէյի միջնորդութիւնը խնդրած է, Թուրքիա վերադառնալու համար։ Ելմտական Նախարարը պատասխանած է թէ այդ բանը ո՛չ թէ իրմէ կախում ունի, այլ Պատերազմական Ատեանէն։

ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԼԻՍԷՆՆԵՐ

Յառաջիկայ հոկտեմբեր ամսուն սկիզբը կարգ մը գաւառներու մէջ լիսէններ պիտի բացուին։ Ատոնց ծրագիրը ղրկուած է։

ԷՆՎԷՐ ՊԷՅ

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Էնվէր պէյի Գ. զօրաբանակի սպայակոյտի պետ անուանուելուն մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայուի հոն։ Էնվէր պէյ կարող զինուորական մը ըլլալուն, Պերլինի մէջ ամէնուն համակրութիւնը շահած է։ Փայլուն ասպարէզ մը կը բացուի իր առջեւ, հայրենիքին ծառայելու համար։

ՃԱՆԷԹԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

Բ. Դուռը Աֆրիկեան Տրիպոլսի կուսակալէն տեղեկութիւններ ուզած է Ճանէթի գրաւման վրայ, զոր թերթերը ծանուցած էին քանի մը օր առաջ։

Պ. ՆԷԼԻՏՕՎԻ ՄԱՀԸ

Բարիզի ռուսական դեսպան և Պոլսոյ երբեմնի դեսպան Պ. Նէլիտօվ մեռած է։ Ծնած էր 1837ին։ Կ. Պոլսոյ դեսպանութեան պաշտօնը վարած է 1883 1897. Հանգուցեալը կարող դիւանագէտ մըն էր։ Թուրքիոյ պատերազմէն յետոյ հաշտութեան բանակցութեանց մասնակցած է։ Յետոյ Պոլսոյ ռուսական դեսպան անուանուած է։

ԼՐԱԳՐԻ ԴԱԴԱՐՈՒՄ

Իխօ թերթը Պատերազմական Ատեանին որոշումով, դադարման դատապարտուեցաւ, արտօնատէրը բանտարկուած ըլլալուն համար։

ԽՄԲԱԳԻՐ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրք ընկերվարական շաբաթաթերթին իքթիհաթի խմբագիր Հիւսէյին Հիլմի պէյ դարձեալ ձերբակալուեցաւ, գրգռիչ յօդուած մը գրած ըլլալուն համար։

ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզէն կէս պաշտօնական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ եպարքոս Հագգը փաշա իր մեկնումը յետաձգած է, կարգ մը վիճելի կէտերու մասին բանակցութիւն կատարելու համար ֆրանսական կառավարութեան հետ։

⁂ Տեղս կ'ըսէ թէ եպարքոս Հագգը փաշա մտադիր է Բարիզէն Պերլին երթալ, քանի մը օր հոն մնալու համար։ Թուրք թերթ մը կ'ըսէ թէ եպարքոսը երէկ ճամբայ պիտի ելլէր, Պոլիս դառնալու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԵՊՔԵՐ

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.— Այսօր առտու, Ղալաթիա, Անտոն անուն տղայ մը երկու թրամուէյներու միջեւ մնալով, մարմինը զանազան մասերը ճմլուեցան։ Տղուն կեանքը վտանգի մէջ է։

ՈՃԻՐ.— Բերայի Սամսոն փողոցը նորակառոյց թատրոնի մը մէջ աշխատող Սէյտ Ալի ուրագով վիրաւորեց Մուրատին գլուխը։

ՀՐԴԵՀ.— Շաբաթ գիշեր Սամաթիոյ մէջ հրդեհ ծագելով՝ երկու տուներ այրեցան։ Կիրակի գիշեր Վլանկայի կողմը գինետուն մը այրեցաւ, որ ապահովագրուած էր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՃԱՌ

Կ'երեւայ թէ Բուրսա Չէյմէ երջանիկ թաղ մըն է ազգային տեսակէտով։ Հոն ո՛չ թաղական, ո՛չ հոգաբարձու, ո՛չ տէրտէրի կռիւ կայ, ընդհակառակը թաղական, հոգաբարձու եւ տէրտէր իրարու վրայ կը գուրգուրան եւ իրենց բոլոր ջանքը միացուցած են դպրոցը շէնցնելու համար։

Ահա՛ ինչ որ մեր աչքով տեսնալու բաղդ ունեցանք այս կիրակի։

Տեղւոյն կրթական մասնախումբը իր հիմնադրութեան 7 րդ տարեդարձին առթիւ ի պատիւ ամեն. Ս. Պատրիարք հօր ճոխ եւ համաչափ սեղան մը սարքած էր Տալլը Տէ ճաշարանին ձեռամբ, որուն հրաւիրուած էին նաեւ Մամուլի ներկայացուցիչներ։

Սակայն Ս. Պատրիարքը ուրբաթ օրուընէ ի վեր անհանգիստ ըլլալով չէր կրցած նախագահել հանդէսին եւ իրեն տեղ կը փոխանորդէր Տ. Ղեւոնդ Ծ. վրդ. Դուրեան, որ պատարագեց եւ քարոզեց ու եկեղեցւոյ աւարտումէն ետքը հանդիսաւոր թափօրով, մասնախումբին ջանքով նորոգուած վարժարանին մէջ թաղ հանգիստ կատարեց, թաղեցիներու խուռն բազմութեան մը ներկայութեան, որմէ ետքը տեղի ունեցաւ հացկերոյթը։

Ամբողջ սեղանին տեւողութեան ջերմ մտերմութիւն մը կը տիրէր բոլոր կոչնականներուն միջեւ։ Բաժակները որոնք կ'առաջարկուէին վեհ. Սուլթանի, վեհ. Կաթողիկոսի, ամեն. Պատրիարք հօր, փոխանորդ հօր, թաղ. խորհրդոյ, աւագերէցին, դպրոցի տնօրէնին, դպրոց դասուն, կրթական մասնախմբի անդամոց, մամուլի ներկայացուցիչներուն, ընդհանուր թաղեցիներու կենաց, համակրանքի բնական ու ինքնաբուխ արտայայտութիւններ էին եւ այդ բաժակաճառներէն տեսանք որ թաղեցիները եղբայրական սիրով մը կապուած են իրարու հետ։

Աստուած չար նազարէ ազատ պահէ։

Դպրոցը որ ծովահայեաց հիանալի դիրք մը ունի եւ ուր տեղի ունեցաւ հացկերոյթը բաւական ընդարձակ եւ օդաւէտ շէնք մըն է եւ լիովին կը բաւէ երկսեռ աշակերտներուն որոնց թիւը հարիւրը կ'անցնի։

Կրթական մասնախումբը որ կազմուած է Բ. Արապեան, Գ. Գափամաճեան, Օ. Դաւանիֆիլեան, Ե. Եաղուպեան, Յ. Կարապետեան, Հ. Հանըրճեան, Մ. Հայրապետեան, Մ. Տէր Աբրահամեան և Մ. Փափազեան էֆէնտիներէ, յառաջապէս կազմուած է թաղին դպրոցին օգնելու համար։ Իրենց մէջէն ընտրուած է նաեւ հոգաբարձութիւնը։ Դպրոցը ամսական 25-26 ոսկիի ծախք մը ունի, այդ գումարին տասը ոսկին թօշակներէ կը գոյանայ, վեց ոսկին թաղ. խորհուրդը կու տայ. իսկ մնացածը կրթական մասնախումբը կը հայթայթէ ամսական բաժնեվճարներէ։ Բայց հոն չէ որ կը վերջանայ իր գործը, այլ իր վրայ առած է նաեւ դպրոցի կահաւորման, նորոգութեան եւն. հոգերը։ Մասնախումբը այդ բոլոր պէտքերը հոգալէ ետք կրցած է 160 ոսկիի մօտ պահեստի գումար մը ունենալ։ Իր ծախքով "գիշերօթիկ" աշակերտ մըն ալ պահած է Ռօպէրթ Քօլէճի մէջ, մինչեւ վկայականը առնելը։ Ահա՛ այսպէս եօթը տարուան ընթացքին, կրթասէր այս փոքրիկ մարմինը շատ համեստ և սակայն շատ օգտակար գործ մը կրցած է կատարել և իրաւամբ արժանի է թաղեցիներուն համակրանքին և շնորհակալութեան։

Մաղթենք որ նոյն սիրով ու համերաշխութեամբ իրենց գործը շարունակեն աւելի ընդարձակ սահմանի մը մէջ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ԱՆԻԷՆ

Անիէն կը գրեն Մշակի.— Մէկ քանի օրէ պեղումները աւարտած են Անիի մէջ. Բրօֆ. Մառ և իր օգնականները զբաղած են այս տարուան պեղումներու արդիւնքը մաքրելու և դասաւորելու. Մնացեր են միայն չորս բանւոր, որոնք կ'օգնեն այս գործին մէջ։ Բայց անպատմելի կերպով վրաց եկեղեցիի մօտ գտնուեցաւ արձանագրութիւններու կոյտ մը, որ թափեր է եկեղեցիի հարաւային պատէն. իրարու ետեւէ դուրս հանուեցաւ վրացերէն երեք արձանագրութեան մնացորդներ. անոնցմէ մէկը այժմ լրացած է, երկու քար միայն պակաս է, և շատ հետաքրքրական է, հայ-վիրական պատմութեան համար։ Արձանագրութիւնը գրուած է վրաց Եպիփան կաթողիկոսի կողմէ 1218ին, 19 տող, տող մըն ալ վերջը հայերէն, 5 մեթրոյէ աւելի երկարութեամբ։ Կաթողիկոսին անունը վրաց աղբերագրութիւններու մէջ յիշուած չէ և միայն ուրիշ աղբիւրներէ յայտնի է։ Ըստ արձանագրութեան Անիի մէջ կան «ջոկ» վրացիներ և քահանաներ, որոնք կ'անուանէ «բժ լուսալի քահանաներ» կը յորդորէ սիրով լինել, ծրի առեր են և ծրի ալ տան. հարկ չի տեսներ փոխել նախնեաց աւանդը և կը հրամայէ շարունակել վճարել անասուններու մորթերը։ Կաթողիկոսը Անիի մէջ եկեղեցիներ օծեր է։ Անիի ներքին պատմութեան համար շատ կարեւոր է, որ կաթողիկոսի կարգադրութիւնը հայերէն լեզուով կը վկայէ և կը հաստատէ հայ իշխանները՝ Գրիգոր արքեպիսկոպոս և Վահրամ ամիրա «քաղաքի»։ Գրիգոր արքեպիսկոպոսը յաճախ յիշուած է Բագնայրի, Մարմաշէնի և Լմբակ (Աշթիկ գիւղի մօտ) արձանագրութիւններու մէջ և Բագնայրի նշանաւոր աւետարանի յիշատակարանին մէջ։ Աւետարանը այժմ կը գտնուի Ս. Էջմիածնի մատենադարանին մէջ։ Կատարեալ տիտղոսն է. «Գրիգոր որդի Աբուղամրի արքեպիսկոպոս մայրաքաղաքին Անոյ»։ Վահրամ ամիրան եւս յիշուած է Անիի արձանագրութիւններուն մէջ։ Ժամանակին իշխանն էր Զաքարէի որդին Շահնշահ, որ Անիի մէջ չէր նստեր։ Անոր անունով քաղաքը կը կառավարէին վերոյիշեալ հոգեւոր և աշխարհական իշխանները, որոնք և կը հաստատէին վրաց կաթողիկոսի կարգադրութիւնը։ Այս տարուան պեղումները առ հասարակ հարուստ եղեր են արձանագրութիւններով՝ հայերէն, վրացերէն, պարսկերէն։ Անիի պեղումներով մայրաքաղաքին պատմութիւնը բոլորովին կը յեղաշրջուի, կը ճոխանայ ներքին բովանդակութիւնը և կը լուսաբանուի անհերքելի, իրական փաստերով։ Որքա՞ն երախտապարտ պիտի մնայ Հայ-վիրական գիտութիւնը բրօֆ. Մառի անդուլ ջանքերուն։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ

Երէկ եւս չկրցաւ Պատրիարքարան իջնել։ Ն. Ամենապատուութիւնը կը տառապի մորթի հիւանդութենէ։

ԽՆԴՐԱՆՔՆԵՐ

Մէրզիֆոնէն հեռագրով դարձեալ խնդրած են Պատրիարքարանէն որպէս զի յանձնարարէ Տիգրանակերտի առաջնորդին իրենց քահանայ մը ղրկելու համար։

⁂ Բաբերդէն գրով մը տեղւոյն ազգ. գերեզմանատան անխնամ վիճակ մը ունենալը յայտնած և Անանիա վրդ.ի փութացուցումը խնդրած են։

⁂ Փոքր Պէնլիէն քահանայ մը խնդրած են։ Տեղւոյն քահանան եկեղեցին լքած և ուրիշ տեղ մը մեկնած է եղեր։

ԴԱՒԱՆԱՓՈԽ

Սկիւտարցի Վարդանոյշ անուն աղջիկ մը Մէնէքի Պատրիարքարանը դիմելով ընդունած է յոյն եկեղեցին՝ յոյն ջրկիրի մը հետ ամուսնանալու համար։

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ

Շապին Գարահիսարէն Վաղինակ վրդ. դարձեալ իր հրաժարականը ղրկած է հեռագրով և խնդրած է որ մէկը ցոյց տրուի որպէս զի իր պաշտօնը անոր յանձնէ։ Այս հրաժարականին պատճառը՝ առաջնորդին և տեղւոյն ժողովականներուն միջեւ յառաջ եկած անհամաձայնութիւնն է։

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Փոխանորդը այսօր Սան-Ստէֆանօ կ'երթայ, Ս. Պատրիարք հօր կողմէ ցաւակցութիւններ յայտնելու Յովհաննէս պէյ Տատեանի՝ Տիկին Ներիման Խանի մահուան առթիւ։

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅԵՐԸ

Դավրէժցի հայ երիտասարդ մը կը սիրէ իր մօրաքրոջ թոռը եղող օրիորդ մը եւ կ'ուզէ անոր հետ ամուսնանալ։ Առաջնորդ սրբազանը հրաման չի տար անոնց պսակուելուն իբրեւ [illegible] զոյգեր։ Տղան եւ օրիորդը կը դիմեն տեղւոյն կաթոլիկ քահանային, անոնց պայմանները յայտնի են. պէտք է նախ հռօմէական դաւանութիւն ընդունին, և թուղթը ստորագրելէն յետոյ պսակուին։ Զոյգը կը մերժէ և կը դիմէ բողոքական միսիոնարութեան, «Մեր եկեղեցիին չի պատկանող անձերը չենք կրնար պսակել» կ'ըլլայ միսիոնարապետին պատասխանը։ Խեղճերը վերջապէս կը դիմեն ռուսաց քահանային. այստեղէն եւս համաձայն պատասխան ստանալէ յետոյ կը վճռեն հարսնիքը ընել առանց պսակի, և կ'սկսի զուռնան ու նաղարան երեք օր, երեք գիշեր փչել ու խաղալ բայց անպսակ։ Փեսայի մայրը անվերջ կուլայ որ իր տղան ու հարսը չեն արժանացեր սուրբ պսակին։ «Մշակի» թղթակիցը այս լուրը տալէ վերջ կ'ըսէ, «Աւելի գիտակից ու փորձառու մարդիկ մեղադրում էին հոգեւորականութեան, որ թոյլ չէր տուել պսակի արարողութիւնը կատարուելու, համարելով չնահներ։ Անցել են մեր հոգեւոր իշխանութեան համար երկաթէ օրերը; ժողովուրդն այլեւս հիմք չէ. հարկաւոր է ժամանակակից ոգու համեմատ քայլերով առաջնորդել նրան, այլապէս ինքը ժողովուրդը կը քայլէ ի վնաս եկեղեցու և եկեղեցական իշխանութեան վարկին ու հեղինակութեան։ Ժամանակը հասել է, որ բարձրագոյն հոգեւոր իշխանութիւնը իրազեկ լինի ընդհանուր կացութեան, օրվայ հրատապ հարցն չինել եկեղեցու բարեկարգութեան խնդիրը և օր առաջ լուծում տրւի այն էական հարցերին, որոնք դէմ յանդիման կանգնել են հոգեւոր իշխանութեան առաջ, և որոնց արագ լուծումը հրամայական պահանջ է արդէն, առանց թոյլ տալու, որ ինքը ժողովուրդը կատարէ այդ յախուռն քայլերով։»

Վ. ՄԱԼԷՔԵԱՆ

Դատական նախարարութիւնը պաշտօն տուած է Տիար Վ. Մալէքեանի, երբ Գալիա կը գտնուէր, Թուրքերէն տեղեկագիր մը ներկայացնել՝ Եգիպտոսի խառն դատարաններու կազմակերպութեան մասին։

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐԸ

Լուսաբեր Արեւ կ'ըսէ թէ, Ազգային Ժողովի Ռամկավար երեսփոխաններուն նախաձեռնութեամբ կեդրոնի խմբակցութիւն մը կազմուած է, որ ազգային ընդհանուր ուղղութիւն մը որդեգրած և համերաշխ գործակցութեամբ մը որոշած է հաստատ հիմերու վրայ դնել ազգային հեղինակութիւնը։ Այս առթիւ խորհրդակցական ժողով մը գումարուած է, որուն ներկայ գտնուած են 20 երեսփոխաններ։ Նախապէս պատրաստուած հիմնագիրը եւ ներքին կանոնագիրը անոնց փոփոխութիւններով ընդունուած են։ Յիշեալ խմբակցութիւնը պիտի ունենայ լիտէր մը, որ Ազգային Ժողովէն դուրս պիտի ներկայացնէ նոյն խմբակցութիւնը։ Սակայն, Ռամկավար կուսակցութիւնը ուժ պիտի տայ նոյն խմբակցութեան, անոր ծրագիրը իր սկզբունքներուն համաձայն գտած ըլլալով։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԸ

Տրապիզոնի Առաջն. Տեղապահ Գրիգորիս Վ. Պալաքեան Միութեան Կեդր. Ժողովին նամակ մը ուղղելով, կ'իմացնէ թէ Տրապիզոնի մէջ եւս մասնաճիւղ մը կազմուած է։ Աւագին անդամացուցակին գլուխը գրուած են Տեարք Կայծակ Արապեան, Խաչիկ Ասլանեան և Յակոբ Մուրատեան և Եղբ. տասնական ոսկի մուտքով և 30ական ղրշ. ամսավճարով, Տիար Օննիկ Մախոխեան 5 ոսկի մուտքով և 15 ղրշ. ամսավճարով։

⁂ Միութեան Կեդր. Ժողովը նկատելով որ Պէլէկեան որբանոցի շինութիւնը դեռ ժամանակի կը կարօտի, իր պատուիրակներուն կարգադրութեամբը որոշած է իր հաշւոյն 60 որբ պատսպարել Կեդրոնական Որբանոց Յանձնաժողովին տնօրինութեան տակ գտնուող Կիլիկեան որբանոցներուն մէջ։

⁂ Երուսաղէմի մասնաժողովը կազմուած է հետեւեալ կերպով՝ Տրդատ Եպիսկ. Պալեան՝ նախագահ, Տօքթ. Վահան Փափազ՝ Ատենադպիր, Տեարք Կարապետ Գրիգորեան՝ Փոխ-Ատենապետ, Արամ Խաչատուրեան՝ Ատենադպիր, Խաչատուր Գանգալեան՝ Գանձապետ և Սահակ Վ. Սարգիսեան ու Տ. Ղազարոս Մէրկէրեան անդամ։

ՔՕԼԵՐԱՆ ՍՒ ՄԻՒՌՕՆԻ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երեւանէն կը գրեն Մշակի.— «Մինչդեռ քօլերան Կովկասի մէջ և ուրիշ տեղեր զոհեր կը տանի եւ տեղ տեղ գիտակից դասակարգը ամէն միջոցներով կռուելով այդ համաճարակի դէմ՝ կ'աշխատի որ պէտք նա մուտք չը գործէ այն տեղերը որոնք մինչեւ այսօր զերծ են մնացեր անկէ, մեր հոգեւոր իշխանութեան մի որոշ դասակարգը, տեղի տալով ռամկական «Թափօրներին», կարծես կ'ուզէ հաստատել ժողովուրդին, որ իրեն միակ «փրկութիւնը», այդ աղէտէն ազատուելու համար՝ միմիայն Թափօրներուն մէջն է։ Մօտ է սեպտեմբերի 12ը և Էջմիածնի մէջ տեղի պիտի ունենայ Միւռօնօրհնութեան հանդէսը, ուր հազարաւոր «ջերմեռանդ» ժողովուրդ կարող է հաւաքուիլ մանաւանդ Էջմիածնի, Երեւանի և Սուրմալուի գաւառներէն որոնցմէ մէկ քանիներու գիւղերուն մէջ արդէն երեւցեր է քօլերան։ Անշուշտ այդ վարակուած գիւղերէն կը շտապեն դէպի Էջմիածին «ուխտի»՝ փրկուելու այդ հիւանդութենէն։ Արդեօք ո՞րքան նպատակայարմար կ'ըլլար կատարել այդ հանդէսը այս տարի, կամ յետաձգել զայն անորոշ ժամանակով մինչեւ քօլերայի վերջանալը և կամ կատարել միւռօնօրհնութիւնը առանց ժողովրդական համախմբման։

ԴՊՐՈՑԻ ԲԱՑՈՒՄ

Օգոստոս 15-ին Սանահինի մէջ տեղի ունեցեր է իշխանուհի Արղութեան Երկայնաբազուկի անունով դպրոցի մը հանդիսաւոր բացումը։

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՃԵՄԱՐԱՆԸ

Էջմիածնէն բանակցութիւն կը կատարեն եղեր Էրզրումի Սանասարեան ուսումնարանի նախկին տեսուչ Գէորգ Աբուլեանի հետ՝ զայն տեսչական պաշտօնով Գէորգեան ճեմարան հրաւիրելու համար։

ԴԷՊԻ ԱՆԻ

Ուսանողներէ կազմուած արշաւախումբ մը գնաց դէպի Անի։ Բրօֆեսոր Մառ, որ կը գտնուի Անիի մէջ, յատուկ բացատրական դասախօսութիւն մը պիտի կատարէ և ցոյց պիտի տայ աւերակները և հետաքրքրական կողմերը։ Ուսանողները Անիէն պիտի մեկնին Էջմիածին։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Օգոստոս 17ին Թիֆլիզի ոստիկանութիւնը ձերբակալեր է Թրքահպատակ Թովմաս Խորչուտովին Աստուածատուրովին 25 տարեկան (բանւոր) և Բաղդասար Ամիրխանովին Վարդանեանին (բանւոր), որոնք կ'ապրէին Թիֆլիս ուրիշ Թրքահպատակներու անցագիրներով, առաջինը՝ «Սարգիս Մարգարի որդի» անունով, իսկ երկրորդը՝ «Տիգրան Թորոսի որդի» անունով։ Ձերբակալուածները ենթարկուեցան օրինական պատասխանատուութեան։

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔ

Լոյս տեսաւ 47 րդ պրակը։ Սեպ. 15 ին կ'աւարտի ամբողջ այս հոյակապ գործը 51 րդ պրակով։ Պրակով վաճառումը կը դադրի Սեպ. 15 ին։

ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՏԵՀԱՈՒԹ
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԺԱՄԱՆՈՒՄ
ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
ԴԵՐՁԱԿԻ
եւ
ՊՕՆԷԹՐԻԻ
վերաբերեալ
ՐԱՄԱԶԱՆԻ
առթիւ
—
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆԷՃԻՊԼԷՐ
ԲԵՐԱ. ԿԱԼԱԹԱ ՍԷՐԱՅԻ ԴԻՄԱՑ
ՄԻԱԿ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ԲԱՒԷ ՁԵԶ ՀԱՄՈԶԵԼՈՒ ԹԷ ՈՐՔԱՆ ԼԱՒ ԵՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԸ ԵՒ ՈՐՔԱՆ ԱԺԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ԿԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԵՆՔ
ՆԷՃԻՊԼԷՐ վաճառատունը

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ
ՄՕՏԱՔՍԵՂԷՆ եւ ԲՐԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ
ՕԼԻՕՆ
336 ԲԵՐԱ ՇԻՏԱԿ ՃԱՄԲԱՅ, 340
ԵՂԱՆԱԿԻ ՎԵՐՋԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՄԵԾ ԱՌԻԹ
ԱՄԷՆ ՃԻՒՂԵՐՈՒ ՄԷՋ
6—10

Ս. Ժ. ՎԱՍԻԼԱԹՕ
Ղալաթիա, թիւնէլի կից, թիւ 18
ՇԱՊԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԳԱՒԱՌՆԵՐԷՆ ԵՂԱԾ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Կ'ԸՆԴՈՒՆՈՒԻՆ
ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՐԱԳ ԿԵՐՊՈՎ ԵՒ
ԽՆԱՄՔՈՎ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ԱԶԱՏ ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

Մօնիթօր վերջին պահուն կ'իմանայ թէ Յունաց Ազգ. Ժողովի անդամներ, թուով 22 հոգի, ազատ արձակուած են։ Սակայն մեր ստացած տեղեկութեանց նայելով, բանտարկեալներէն երկուքը միայն ազատ ձգուած են, հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ հարցաքննուելէ յետոյ։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՔՈԼԵՐԱՆ

Էրզրումէ Սեպտ. 4 թուով կը հեռագրեն Բ. Դրան թէ նոյն օրը Էրզրումի մէջ քօլերայէ երկու մահ պատահած է, որոնցմէ մէկը զինուոր։ Պայազիտի մէջ ալ հին հիւանդներէն մէկը մեռեր է։ Քաղաքին մէջ նոյն օրը մէկ դէպք և հին հիւանդներէն ալ երկու զինուոր ու երկու անձեր մեռած են։ Սեպտեմբեր 2ին Էլքաշկոս գիւղին մէջ երեք դէպք պատահած է որոնց երկուքը մեռած են։ Այս առթիւ քօլերայէ մեռած են Կիւմիւշխանէի երկու ջորեպանները եւ մէկ Պարսիկ ուղտապան. Քարաքիլիսէի մէջ ալ մէկ մահ պատահած է։

⁂ Էրզրումէն Սեպ. 1 թուով կը հեռագրեն թէ Էրզրումի մէջ քօլերայէ բռնուած երկու անձեր մեռած են. Օսմ. զինուորներէն մէկն ալ մեռած է։

Քաղաքին մէջ 3 մահ եւ երկու դէպք պատահած են։ Բաւէնի Սէֆէլա գիւղին եւ Ալաքիլիսէի մէջ երկու դէպք, ինչպէս նաեւ Վէյիսպապայի Հայատար գիւղը մէկ և Տիվրիկի մէջ 4 մահ պատահած են։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Մուշի դաշտին մէջ տակից առաջ հայ մը սպաննող Հաջօ ձերբակալուած է. Նոյնպէս Մանազկերտի Թօտական դէպքի ոճրագործներէն Մէհմէտ ալ ձերբակալուած է։

ԽՐԳԱՅԻ ՇԵՐԻՖԻ ՀԱՆԴԻՍԸ

Երէկ Ռամազանի տասնըհինգերորդ օրը ըլլալով, Խրգայի Շէրիֆի հանդէսը տեղի ունեցաւ։ Սուլթանը ժամը չորսուկէսին Կայս. «Սէօյիւտլի» զրօսանաւով Թօփքափու գնաց։ Ճամբան, զինուորական պատիւներ ընծայուեցան։ Ժամը հինգին Կայսրը Հիւնքեար իսքէլէսի ցամաք ելաւ պաշտօնական անձնաւորութեանց կողմէ դիմաւորուելով։ Սուլթանը վեց ձի լծուած կառքով պալատան երրորդ դուռը գնաց և հոն դիմաւորուեցաւ Նախարարներու կողմէ։ Մէհմէտիյէ քէօշկին առջեւ ալ Խտիվը դիմաւորեց կայսրը։ Այդ քէօշկին մէջ պահ մը հանգստանալէ յետոյ, Սուլթանը այցելեց Խրգայի Շէրիֆը։ Նոյնպէս կայսերական իշխանները, նախարարները և բարձրաստիճան պաշտօնատարները այցելութիւն տուին Խրգայի Շէրիֆին ու կայսեր կողմէ նուիրուած թաշկինակներ առացան։ Այդ այցելութեան միջոցին աղօթքներ արտասանուեցան և կայսրն ալ աղօթեց։ Սուլթանը, երէկ իրիկուն, իֆթարի ճաշը ըրաւ Թօբղաբու պալատան մէջ։ Կայսրը ծովու ճամբով Տօլմա-Պաղչէի պալատը դարձաւ։

ՎԻՔԹՕՐ ՊԻՒՐԿԵՆԻԻ
ԿՕՇԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
Բերա, մեծ փողոց, թիւ 386,
Ղալաթիա, Քարաքէօյ, թիւ 17
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՈՒ ԱՄԵՆԷՆ ՎԱՅԵԼՈՒՉ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ
ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՆԱԵՒ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼԱՍՏԻԿՆԵՐ
24—4

ՇԱՀԵԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
Անուրանալի է որ Պոլսոյ հանրութեան ծախուած իւղերը խառնուրդ են օտարոտի նիւթերու և առողջութեան վնասակար։ Ղալաթիա, Թուլումպա փողոց, թիւ 7, Հաճի Տիմիթրաքի և Գամպաս էֆ.ներու կողմէ վաճառատուն մը բացուած է, ուր զուտ և անխառն ձէթ կը ծախուի։ Այդ ձէթը, որ երաշխաւորուած է, Լուքայի իւղերուն զտութեամբ պատրաստուած է։ Շիշով և թիթեղէ ամաններով կը ծախուի։ Միակ այցելութիւն մը պիտի բաւէ համոզելու որ այդ վաճառատան մէջ ծախուած ձէթը իսկապէս անխառն է։

ՕԹԷԼ ՌՈՒԱՅԵԱԼ Է Տ'ԱՆԿԼԹԷՐ
ԲԵՐԱ
Սոյն օթէլին տնօրէնութիւնը կը խնդրէ որ իր յաճախորդները և այն ընտանիքները, որոնք կ'ուզեն լուսաւոր, արեւոտ և հարաւի կողմը նայող աբարթըմաններ վարձել, կարելի եղածին չափ շուտ վարձեն ձմրան եղանակին համար։ Ուշ մնացողները չպիտի կրնան իրենց յարմար սենեակներ վարձել։ 2-5

BANQUE D'ATHENES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50,000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի

Կեդրոնատեղի՝ Աթէնք

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զագազիգ, Լիմասօլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Քավալա, Իզմիր, Քասնթի, Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Եանեա, Պիրէոն, Բաթրաս, Վօլօ, Շիրա, Քալամաթա, Թրիփոլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Րեթիմօ (Կրետէ):

Հեռագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՕՔԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատան վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխատուութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուընթաց:

Մաքսատնական գործառնութիւններ եւ արժէթուղթեր.— Մաքսատնական հրամաններու գործադրութիւն մեր ու եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով: Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ աննշան վարձքի մը փոխարէն. Ջնջել և գանձում ամէն կարգի կտրօններու:

Աւանդ.— Աթէնքի պանքան դրամական աւանդ կ'ընդունի, տարին 3% (տարին երկու) տոկոս վճարելով:

Խնայողութեան սնտուկ.— Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սնտուկի սպասարկութիւն մը կազմակերպած է, որով %ին 4 տոկոս կուտայ դրամական աւանդներու:

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս, Նէմիշ-Իսկէլէսի) մէջ, Նոր Ճամիին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յաճախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իբր աւանդ և թէ իբր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխատուութեանց: Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով:

Ընդհ. տնօրէն
Զ. Փ. ՄԱՑԱՍ

ԻՆՎԼԸՐ ՊԱՆՔ · ՖԷՐԱՅՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝	130,000,000 ֆուրոն
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝	39,000,000 ֆուրոն

Կեդրոնատեղի՝ ՎԻԵՆՆԱ

Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Աուսիկ, Պիէլից, Պրալա, Պօզէն, Պրօտի, Պէչթա, Չէրնովից, Ֆրիտէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գարլսպատ, Կլանֆուրթ, Քրակաւ, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօսնից, Բոզէմիալ, Ս. Բոլթէն, Թարնով, Թէբլից, Թէշէն, Վիլաշ և Նէօշթատ:

Վինըր Պանք-Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժեթուղթեր աւանդ ձգուելու փոխարէն: Առեւտրական թուղթեր կը զեղչէ: Չէքեր և վարկագիրներ շրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ կը վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ: Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր տոկերով: Մաքսատնական հրամաններ կը կատարէ: Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի: Կը գնէ եւ կը ծախէ թանկագին դրամներ ու ոսկեդրամներ, դարդուկներ եւայլն:

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական Սնտուկի մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, %ին 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ ոսկեդրամ յիսուն ղրուշէն:

«Սէյֆս» դրամարկղներ, որոնք Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն:

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԾՈՒԽԻՆ, ՀԱՆՔԱԾՈՒԽԻՆ, ԿՕՔԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ
ՍԷՆ-ՊԻԷՐ ԽԱՆ ՂԱԼԱԹԻԱ. Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար:

Արտօնատէր ՔԱՐԷԳԻՆ ՓՕՇԱՃԵԱՆ

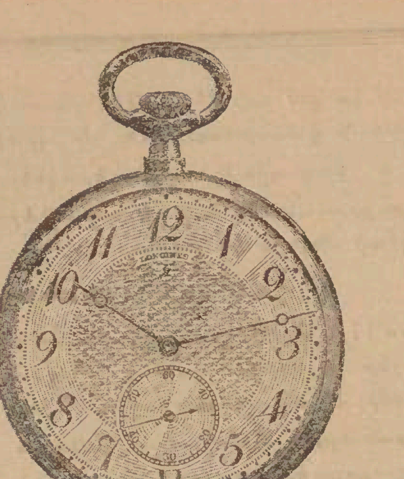

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱՃՇԴԻՏ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճափոնի ծովային նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Գանատայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի ելեկտրական թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ:

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.— Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906):
2 Արտաքոյ մրցման, անդամ ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուրին (1899):
5 Ոսկի մրցանակներ, 50է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշադէլի եւ Քիուի դիտարաններէն:
16 Շքադրամներ.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատելֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Չիքակօ, ևն., ևն.:

TRADE MARK
LONGINES

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մանճապաճըլար, 44—46 Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար:

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ գոհարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ: 50—37

ԻՆՉՊԷՍ ՓԱՅԼԱԿԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՕԴԸ
ՆՈՅՆՊԷՍ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԱՐԻՒՆԸ

ՄԻԱԿ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԸ ԶԱՌԱ
Ղալաթիա, Սէն Բիէր խան
Թիւ 25—26

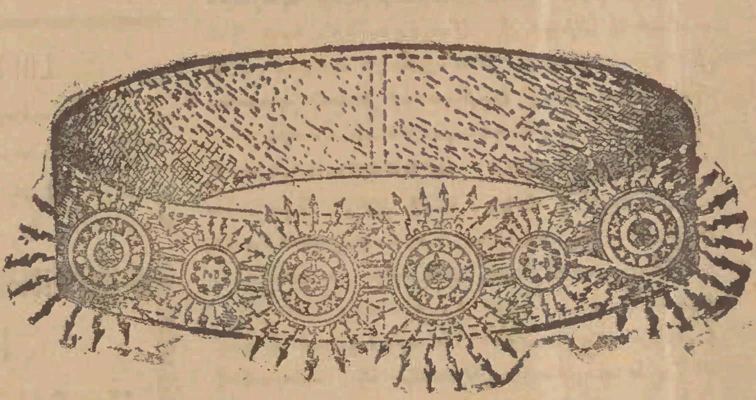

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԱՐԻՒՆ,
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿՈՐՈՎ ՈՒՆԵՆԱԼ
ԿՐԵՑԷՔ
ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ
ՈՐ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ Է ՏՈՔԹ. ՌԻՉԱՐՏՍԸՆԻ
ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ
ԲՆՈՒԹԵԱՆ
ԴԱՐՄԱՆՆԵՐԸ

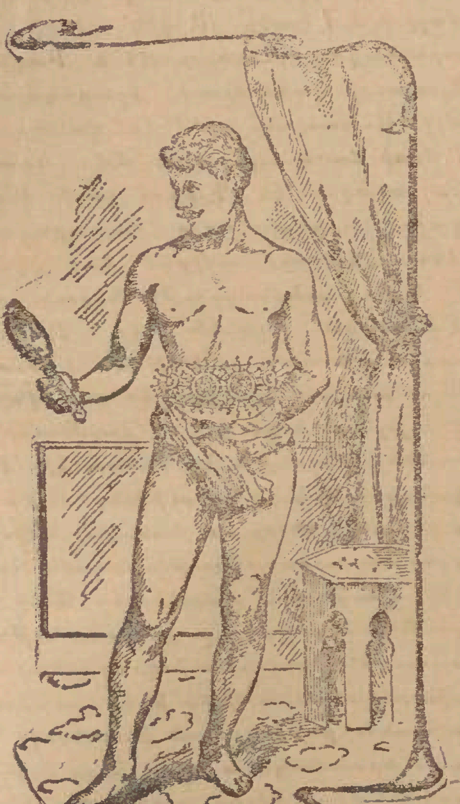

Ամենէն ապահով, լաւագոյն եւ ամենաազդու դարմանն է հետեւեալ հիւանդութիւնները բուժելու համար, որոնք արեան անմաքրութենէն առաջ կուգան.— Գլխացաւ, յօդացաւ, յօդատապ, յօդերու այտում, ջղացաւութիւն, խոցոտուք, սիաթիք, գլխի պտոյտ, ամլութիւն, անկարողութիւն, ջղային տկարութիւն, կիներու հիւանդութիւններ, ստամոքսի տկարութիւն, ջլախտ, աւազախտ, յիշողութեան կորուստ, նիհարութիւն, կիներու ակարացումը եւայլն:

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻԻՆ գինն է ֆրանք 40 թիւ 1, ֆրանք 50, թիւ 2, ֆրանք 75՝ թիւ 3: Կը ծախուի փարմասի ֆրանսէզ, Ս. Ռըպոլ, սիթէ Րումէլի, Բերա:

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ

ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ ՈՍԿԻ ՄԻՏԱԼ

ԴԵՐՁԱԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Ի. ԼԻՊՈՐ

Քանէ Րուայեալի վրան, Բերա մեծ փողոց 245, երկրորդ յարկ, թիւ 5
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ ՑՍՏՈՒԿ
Զգեստներու, շրջազգեստներու և վերարկուներու
Հիանալի ու ճաշակաւոր արդուզարդեր Բարիզեան առաջնակարգ ձեւողի մը կողմէ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻՒՍՈՒԱԾԵՂԵՆՆԵՐ

Այրերու ճիւղ՝ գործատիրոջ հսկողութեան տակ. կիներու ճիւղ՝ Բարիզցի մասնագէտի մը տնօրէնութեան տակ
ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆՋԱՏ ՍՐԱՀՆԵՐ ԿԻՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Մեր մօտէն նայեցէք, այն ատեն պիտի համոզուիք: 10—20

ԼԱ "ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ"

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՅԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1899ԻՆ

[illegible] ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ.— Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և [illegible] ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3.000,0 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՎԻԼ ՓՈՂՈՑ, ԲԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամենէն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Յունիս 15ին դրուած գումար՝

21,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան
ԿԱԼԱԹԱ
ԹՕՓՀԱՆԷԼԻ ՏԸՐ

Տնօրէն
Թ. ՌԸՊՈՒՆ 20—36

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել: Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն:

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ:

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ:

Բերա	1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց, թիւ 343 և 343 կրկին: 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց:
Կալաթա	1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ: 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց:
Պոլիս	1. Սուլթան Համամ թիւ 2: 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13
Սկիւտար	Չարշը Պոյը, թիւ 120:

Դասեր և նորոգութիւններ ձրի: Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը: 79

ԻՒՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ
Ի ԲԱՐԻԶ
1828—1829

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Ի ԲԱՐԻԶ
9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն	Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագինը	30	»	»
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասը	480	»	»

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻՒՆԻՕՆի ապահովագրեալց:

Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ո՛ և է Ընկերութեան պայմանները: Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏ, ևն. ևն.:

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՕՆ ԳԱՑՈՒԷՐԼԵԱՆ
Փոխ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Քէթէրճի Օղլու Խանը:

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ:

ՉԱՐԱԿԱՄՆԵՐԸ ՊԱՐՏՈՒԱԾ

ԿԱՄ

ԾԽԵՑԷՔ ՄԻԱՅՆ **ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ** ԹՈՒՂԹՈՎ

Սուլթանիէ սիկառի թուղթին քիչ ժամանակուան մէջ գտած բուռն համակրանքը՝ իր օգտակար առաւելութիւններուն գնահատուած ըլլալը կ'ապացուցանէ, որուն համար գոհունակութիւննիս կը յայտնենք:

Ցարգելի հասարակութիւնը առանց կարեւորութիւն տալու խել մը չարակամներու կողմէ Սուլթանիէն վարկաբեկելու համար ի գործ դրուած էնթրիկներուն, դարձեալ քաջալերած է սոյն ձեռնարկը, որուն համար մեր շնորհակալութիւնը կը յայտնենք:

Կրկին կը յանձնարարենք Սուլթանիէ սիկարի թուղթը՝ ոչ հրապարակի վրայ գտնուած թուղթերուն հետ բաղդատութեան չդրուելու աստիճան ընտիր է իր մասնաւոր յատկութիւններով:

Բուն ֆրանսական մաքուր խմորէ պատրաստուած ըլլալով, առաջին փորձով իսկ պիտի տեսնուի որ թուղթի հոտ չունի, չմրիր, չի սեւնար, ծխախոտին նիքօթինը կ'ոչնչացնէ և շնչափողի անհանգստութիւնը կը բուժէ:

Շլացուցիչ անուններէ և կափարիչներէ բնաւ մի՛ խաբուիք: Ինչպէս միշտ նորութիւնը առաւելութիւններ կ'ունենայ, Սուլթանիէ թուղթը ևս իր բոլոր նախորդներէն գերընտիր է:

Միշտ 150 թերթնոց Սուլթանիէ սիկարի թուղթը 10 փարայի կը ծախուի, տուփով գնողներուն 90 հատը 10 ղրշ.ի կը տրուի: Մասնաւոր նուէրներ ալ կը պարունակեն:

Փնտռեցէ՛ք ամէն տեղ:

Կեդրոնատեղին է Մահմուտ փաշա Խանտան խան, թիւ 1, Աճէմեան Ղօնչէկիւլեան Ընկերութիւն:

Գալեայով սիկառի թուղթ և գաւառներուն համար ճոխ և յարմար տեսակներ կը գտնուին:

Անգամ մը այցելել և կամ փորձել կը խնդրուի: 20 — 16

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին.	108	ղր.
» » » վեցամս.	60	»
Գաւառներու համար տարին.	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի համ. տարեկան	35	ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ ապահով միջոցը Մանտաթն է:

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

(ԷՄՆԻԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ)
1284 ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Օսմ. կառավարութեան երաշխաւորութեան ներքեւ կը գտնուի եւ երկրագործ. պանքան վարչ. բացած է Պոլիս Ճէլալ Օղլու փողոց, իր սեփական շէնքին մէջ

Հետեւեալ պայմաններով դրամ կ'ընդունի եւ փոխատուութիւն կ'ընէ:

Դրամ ընդունելու պայմաններ.—

Մէկ տարի եւ աւելի պայմանաժամով աւանդ ձգուած դրամներու համար տարին հարիւրին հինգ տոկոս:

Վեց ամսուան պայմանաժամով ձգուած դրամներուն համար տարին հարիւրին 4 ու կէս:

Առանց պայմանաժամի, ընթացիկ հաշուով, այսինքն ուզուած ատեն դրամը առնելու պարագային, տարին հարիւրին 4 տոկոս կը վճարէ:

Առանց պայմանաժամի կ'ընդունուի մէկ քառորդ ոսկիէն սկսեալ մինչեւ 500 ոսկի:

Փոխատուութեան պայմաններ.—

Գոհարեղէններու, ոսկի ու արծաթ առարկաներու և արժեթուղթերու փոխարէն տարեկան հարիւրին ութը տոկոսով դրամ փոխ կուտայ:

Ապահովութեան Սնտուկը տէրութեան շահերուն ծառայող հանրօգուտ հաստատութիւն մըն է և իր գործառնութեանց մէջ ժողովրդեան շահերը կը փնտռէ: Թէ երկրին և թէ ժողովուրդեան շահերուն նպաստաւոր է Ապահովութեան Սնտուկը նախընտրել քան թէ օտար հաստատութեանց հետ գործ ընել:

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրոամերիկեան

(Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈԳԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր: Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն: Շոգենաւերը երկին պաշտօնակ ունին: Սնունդը խնամեալ է: Ելեկտրական օդափոխում և լոյս: Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր: Բժիշկ և դեղ ձրի:

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան,

Ղալաթիա, Շարապ իսկէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշիէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Արսլանեան խանին վերեւ, թիւ 24: Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆԸ Է ՍԵԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
[illegible], Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս) Մոնասթըր, Սկիւպ եւ Իզմիր:

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ իր [illegible] Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ [illegible] Մաքսատնական հրամաններ կը կատարէ, Եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ [illegible] և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ: Աւանդներ կ'ընդունի [illegible] և 3, 6, 9, 12 ամսուան պայմանաժամներով: [illegible] գործառնութիւններ կը կատարէ [illegible] պայմաններով: [illegible] Սալոնիքի [illegible] Սնտուկ մը ունի, [illegible] պայմաններով: